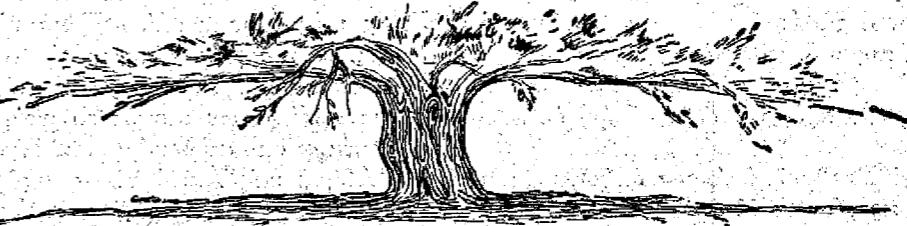

ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΟΥ

ΟΔΟΣ ΦΙΛΑΡΑΛΗΝΟΝ ΥΠΟ Φ. ΑΡΙΣΤΕΙΟ

ΠΑΝΔΩΝΙΔΑ

ΕΤΟΣ Δ'

31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1903

Η ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΣΗΣ

Η ΚΙΝΗΣΙΣ

Καὶ ηκολούθησα τὴν κατὰ μέσον τέμνουσαν τὴν Λάρισσαν ὁδὸν. Ὁδὸν φωσφορίζουσαν Ἀνατολὴν. Ἐκ τοῦ ἑνὸς ἀκρου συνέχεται μετὰ τῶν ἀπεράντων εὐαγῶν τῆς οἰκίων. Ἐκ τοῦ ἑτέρου, μετὰ τῶν ὑψιδόμων ὅχθων τοῦ Πηνειοῦ. Ὄλη ἡ πόλις παλιρροεῖται ἐδῶ. Μὲ τὰς πλημμυρίδας αὐτῆς. Μὲ τὰς ἀμπάτιδας αὐτῆς. Ἐδῶ καταλήγουν ἐκ περιάτων ὅλαι αἱ συνοικίαι. Δρόμοι γκαλντιλιμοειδεῖς, δρόμοι εὐθεῖς, δρόμοι βιοβιοώδεις, δρόμοι ἀνισφερεῖς, κατωφερεῖς, δολιχόσηκα, ἀμβλεῖς, συνεστραμμένοι, δρόμοι θαλασσωμένοι μὲ παντὸς εἴδους λίθους καὶ πλίνθους καὶ κεράμους, ἔξεις ψηφίων, μὲ κυματώσεις, λεωφόροι εὐρεῖαι δρομίσκοι, στενοσύκακα, δρόμοι εὐγενεῖς καὶ ἀριστοκρατικοί, δρόμοι κακόφημοι καὶ ἐναγεῖς, ἄλλοι ἐπιμηκέστατοι καὶ ἄλλοι γιδοστρατικοί, μικρώτατοι καὶ ἄλλοι ἀδιέξοδοι καὶ ἄλλοι ἀναγκάζοντες σε νὰ χορεύῃς ὅλους τοὺς χοροὺς τοῦ κόσμου διὰ νὰ προχωρήσῃς, μὲ ρήγματα, μὲ ἐσοχάς μὲ ἐξοχάς, μὲ βαθούλωματα λιμναῖα, μὲ ἀνατολικωτάτην τὴν θέαν καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸν τρόπον, οἱ μὲν γυναικοβοιδεῖς, οἱ δὲ ἀπὸ βοήν καὶ κέλαδον χαμινίων ἀπηχοῦντες, οἱ μὲν χαμαλοκάτοικοι οἱ δὲ ὑπαλληλοκάτοικοι, δρόμοι στρατοχατούμενοι καὶ δρόμοι ἀπὸ βένδες καὶ πασσάδες δοξαλόμενοι καὶ δρόμοι τουρκομαχαλοειδεῖς αὐτοί, οἱ ἐγγύθεν, ἀπὸ κοσμάκη θιρυβούντες βιοπαλαίοντα καὶ ἀγωνιῶντα, ἐκείνοι, οἱ ἀπόθεν, γλεντοκοπούντες ἀπὸ τσιφλικούχους πασσάδικής χλιδῆς καὶ

ἀπολαύσεων, — ὅλαι αὐταὶ αἱ ἀρτηρίαι καὶ ὅλαι αὐταὶ αἱ φλέβες, αἱ παλλόμεναι ἀπὸ τὸ αἷμα τὸ λαρισσαϊκόν, ἀπὸ τὸ αἷμα τὸ θεσσαλικόν, ἐδῶ, εἰς τὴν διχοτομοῦσαν τὴν Λάρισσαν ὁδὸν αὐτὴν, καταλήγουν, ἀμφότεραι, στένουσαι, ἀγχόμεναι. Ἐδῶ προσοχθίζουν ὅλαι. Ἐδῶ τὸ αἷμα τινα, ὃς εἰς καρδίαν διαβιβάζουν καὶ ὃς καρδίαν τὴν κάμνουν νὰ πάλλῃ ὅλη ἐκ ζωῆς καὶ κινήσεως καὶ σφρίγους. Θὰ ἡδύνασο νὰ τὰς παρομοιάσῃς μὲ ποταμούς, ἐκ διαφόρων σέντας πηγῶν, ἔκαστον, δι' ίδιας κοίτης, ίδιαν ζωὴν ἔκαστον ἀπὸ τῶν ὅχθων του ἀντιλοῦντα καὶ ίδιαν δύναμιν καὶ ίδιαν φοράν, Εὐφράτεις καὶ Γίγρεις ὅλοις τοῦ Θεσσαλικᾶν πεδίου ἀναριθμήτους, εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θάλασσαν ἐκβάλλοντας, μὲ οόγχην καὶ οοίβδον βροντώδη, μὲ καυτάς καὶ ἐλιγμούς ποικίλλοντας, μὲ ἐκβολὰς ταφαχώδεις, ἀγρίας, μεχροὶς ἐγκάτων ἀναταράσσοντας τὰ ψεῦθρά των καὶ φέροντας παντὸς εἴδους ἐλλὰν μάζη των, πάσης προελεύσεως, πάσης συστάσεως, παντὸς χρώματος, τὴν μίαν φορὰν ἐκμινοῦντας μὲ τὰς συστροφὰς καὶ τὰς δίνας των ἐδῶ, τὴν ἀλλην ἐπιχονοντας ἐκεῖ, τώρα ἀνορύσσοντας ἀβύσσους καὶ τώρα πλημμυροῦντας μὲ δούπων δαιμονιώδῃ αὐτάς. Εἰς ἀνθρωποπόταμὸν ποιαλόδινην μεταβάλλεται κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς Πανηγυρεως ὁ δρόμος οὗτος. Καὶ εἶναι αἱ δίναι του καὶ εἶναι τὰ νερά του, αἱ χιλιάδες τῶν πανηγυριστῶν.

*
Στένοντες σχέχονται οἱ συρμοὶ ἐκ Βόλου,

καλπάζοντες οἱ ἵπποι, δρεμαῖαι αἱ ἄμαξαι, ἀσθμαίνοντα τὰ ὑποζύγια, ἀγκομάχοῦντα τὰ φροτηγά, πυραμιδοειδῆ τὸ ὑψός, ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ πράγματα, τὰ κάρα. Καὶ ὅλα, ὅλα κατευθύνονται πρὸς τὴν ὁδὸν αὐτῆν, ώς ἔξ ἐντύκτου.

Ἐκ τοῦ Σταθμοῦ, ἡμίωρον ἀπέχοντος, κατὰ χιλιάδας προχέονται οἱ ἐπιβάται. Ἐκ Βόλου, Ἀνω Βόλου, Πορταριᾶς, Μακρυνίτσας, Ζαγορᾶς. Βελεστίνον, Τοποσλάρο, Τσουλάρο, Γκελή καὶ ἄλλων τουφωνύμων χωρίων. Εἰς διμάδας οἱ μέν, εἰς διμίλους οἱ δε. Ἐφ' ἄμαξῶν καὶ ἀποστολικῆς. Οσοι τὸ βροντοῦντες καὶ δοσοὶ μόλις ἔξοικονόμησαν τὸ ἔξοδα. Ἐκ τούτων, ἄλλοι εἰς δόλον τὸ πλάτος τῆς ὁδοῦ, καὶ ὄλλοι μέσα εἰς τοὺς παροδίους χάνδακας, καὶ ἄλλοι ὑπὲρ αὐτούς, θεαματικῶτατοι, ἐπὶ τοὺς τοίχους, ἐπὶ τὰ ὑψώματα, βάδην ἢ τροχάδην ἢ βουτροφηδὸν ἢ πηδηχτά.

Οἱ ἔνας κατόπισθεν τοῦ ἄλλου. Μπροστὰ οἱ ἀνδρες, πίσω τὰ παιδιὰ καὶ πάρα πίσω ἢ γυναικες. Ολοὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς ὁσάν καμῆλαι διὰ τῆς ἐρήμου βαίνοντος καραβαθάνου. Καὶ ὥσαν αὐταὶ, κατάφορτοι δλοι, τὰ τράστα ἐπ' ὅμων, τὰ σκοντιὰ ὑπὸ μάλλης. Τὰ νήπια εἰς την ὁσχή, αἱ χωρικαὶ, μέσα εἰς σάκους ἢ τομάρια, κυρταὶ οὐτῷ ὑπὸ τὸ βάρος σᾶν βαστάζου. Οἱ κάπτας δὲ εὔποροι, μ' ἀλεξήλια, ἀεριστήρια, ἐπανωφόρια, πύλους, κουλούρια, ζαχαρωτά φύρδην-μύγδην, ζαλωμένοι ἀπὸ παντοῦ, σᾶν Μέντιοι.

Κρατούμενα καὶ παρακρατούμενα ἀπὸ τὰς χειρας. ώς ἀπὸ δορτῆρος, παιδιὰ ἀλαλάζοντα ἢ μισοκλαίοντα ἢ τραγουδοῦντα ἢ γκρινιάζοντα, δλοι καὶ δλαι καὶ δλα εἰς νέφη μέσα πυκνότατα κονιορτοῦ, ὑπὸ τοὺς πόδας καὶ ὑπὸ τοὺς τροχοὺς σιναγειόμενα ἀποτυφλωτικά, οὐρανομήκη, μακρόθεν, ἀπὸ τῆς πόλεως, οὕτῳ ἐν δύνη περιέχοντας καὶ περιεχόμενον, φαντάζοντα δσάν ἀραιτικός. Σιμούν, τώρα μέλλων νὰ ἐνσκήψῃ ἐπ' αὐτῆς δρόφνος, ωραδαῖος!

Καὶ πέραν, ἐπὶ τὰ χωράφια, πρὸς δλας τὰς εἰσόδους τῆς πόλεως σκοτοπύζμενοι, ἄλλοι, φανταστικοὶ ἐξ ἀπόπιου προσκυνήτων νέας τινὸς Μέκκας ἀλέναντι τῶν λαρισταϊκῶν ἐκεῖ τεμένων καὶ μιναρέδων, βυθιζόμενοι εἰς τὴν ἐριβόλακα μέχρι γονάτων, σκοντάπτοντες ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰς τὰ λιθάρια καὶ τοὺς ὁργούς, ἀναφαινόμενοι δσει. Σπαρτοὶ τῶν μυθικῶν χρόνων καὶ πάλιν ἐξαφάνιζόμενοι, πετυκνωμένοι ἢ ἀραιοὶ ώς πρὸς γυμνάσια παρατάξεως, κυνηγούμενοι διὰ νὰ παῖξον, σπρωχγόμενοι

διὰ νὰ γελάσουν, τρέχοντες διὰ νὰ φθάσουν δσους τρὸς ἀφησαν δπίσω ἢ διὰ νὰ προφθάσουν κάνα κρεββάτι, ἐστω καὶ ξύλινο, ἢ καμμιὰ λοπάδα παχουλῶν κεφτέδων, κ' ἐτοι σκορπίζοντες πίσω των παντὸς εἰδούς φορητὰ καὶ ἀφροητα μέσα στὸν κάμπο, κ' ἐτοι — ὦ Ζεῦ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπόλλον! — γλεντῶντες! . . .

**

Ἐξ ἄλλων σημείων πάλιν τοῦ λαριστικοῦ πεδίου, ἐκ Βορρᾶ καὶ Δυσμῶν, ἐκ τῶν Μεδογείων καὶ διὰ τῶν Μεθορίων, ἐκ Μακεδονίας, ἐξ Σερβίας, ἐξ Ἡπείρου, ἐκ τῆς λοιπῆς Θεσσαλίας, Τρικκάλων, Φαρσάλων, Καρδίτσης, Καλαμπάκας, ἐξ δλου τοῦ Πηλίου, ἔωθεν τῆς Λαρίσης, ἀπὸ τὴν ὁδὸν Τυρνάβου, ἀπὸ τοῦ Όλυμπου διὰ τῶν Τεμπῶν, χιλιάδες ἄλλαι πανηγυριστῶν θεῶνται, ποιω-πρωΐ, μὲ τὰ χοράμματα, ἢ βράδυ-βράδυ, μὲ τὴν ἀμφιλήκην, πανοραμικῶταται, ἐκ περάτων τοῦ κάμπου, καν' δλας τὰς διευθύνσεις τοῦ δρῖζοντος, μόλις διαγραφόμεναι στὸ σκιόφως ὡς φαντάσματα, ἢ καταφανεῖς, εὐπεριγραφοί, μέσα εἰς λοντρὸν φωτός, ἐν ὧραις ἡλιολούστου μεσημβρίας. Πανηγυριστῶν ἐφ' ἄμαξῶν, σουστῶν, κάρων, ἀραιμπάδων, ζώων, τῶν μὲν κατὰ μπουλούκια, τῶν δὲ μὲ συντροφιὰ κλεινὴ ταξιαρχίας δλης ζωντανῶν. Πανηγυριστῶν μὲ τὰ λαλούμενα, μὲ τὰ ποτὰ κ' ἑδώδιμα, μὲ τοὺς βλαχοδημάρχους στὰ σελάχια, μὲ τὰ γυναικόπαιδα ἔως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς, γοργῷ τῷ βήματι αὐτῶν, βραδεῖ καὶ δσει φιλοσόφου Περιπατητικοῦ ἐκείνων, ἀπὸ ρυτῆρος ἐλαύνοντων, ἄλλων, καλπάζοντων, τριποδίζοντων, ἀσθμαινόντων. Πανηγυριστῶν γιὰ γλέντι καὶ ἑσφάντωμα, πανηγυριστῶν γιὰ ἐμπόριον ἢ ζωεμπόριον, μὲ ἐμπορεύματα καὶ πραμάτειαις καὶ πράτα παντὸς εἰδους, κάθε γούστου, πάσης τάξεως, κάθε ἡλικίας, ἀψυχα καὶ ἐμψυχα μὲν ἔναν ἀέρα προχωροῦντα δλα, τὰ ζωντανὰ μὲ τὴν κυνιαρχίαν τοῦ ἀσυγειδήτου, τὰ λογικά μὲ τῆς δεσποτείας τὸν θρίαμβον, ἢ πραμάτειαις δσάν μετέωρα αἱ μὲν ἐπὶ τῶν δὲ εἰς τὸ κενὸν σειρέμεναι ἀπειλητικῶταται. Πανηγυριστῶν γιὰ χάζεμμα, γιὰ κέρτε, γιὰ παντρολόγμα, γιὰ ἀναψυχή, γιὰ φιλοσοφία. Πανηγυριστῶν γιὰ κλέψυμο τοῦ ἄλλου, γιὰ κορδούδεμμα τοῦ ἄλλου, γιὰ ἀπόλαυσι τοῦ ἄλλου, γιὰ θέαμα, γιὰ κακογλωσσιά, γιὰ ξιππασιά, γιὰ ἐπίδειξη. Πανηγυριστῶν γιὰ ν' ἀνατευέσουν καὶ λίγο χαρούμενη Πατρίδα ζεννοιαστοι, γιὰ νὰ πάρουν ἀληθινῆς Πατρίδος τὸν ἀέρα, γιὰ νὰ ξαν-

νηώσουν τὰ κουφάρια των Λύγος καὶ ρό, σᾶν τὰ τσελικωμένα ἀλέτρια νὰ τσελικωθοῦν μὲ ζώπυρον ὑπομονῆς καὶ ἐλπίδος στὸν νέον τῆς ζωῆς ἀγῶνα, στῆς νέας χρονιᾶς τὴν ἀρώσι... Πανηγυριστῶν, δλων καὶ δλων, πέρα ὡς πέρα, μὲ βιονό καρδιά, μὲ φαρμακωμένα ἀπὸ τὴν πίκρα ἢ τὴν δουλειὰ τὰ χεῖλη, μ' ἀγριάδα στὸ μέτωπο, στὰ μάτια μὲ φωτιά, καὶ δμως ἀπὸ ζωὴ σπαρταριστῇ καὶ ἀγνότητα σφύζοντα τὰ μάγουλα, τί κατάρα δεῖκη καὶ διαμαρτύρησι καὶ εἰδωνεία κατὰ τῶν εὐμαρούντων ωχρολεύκων αὐθεντῶν των, φῶς ἀγνωστον μέσα εἰς τὰ σκότη τὸ Θεσσαλικά, ἀκτές, ἀγρία ἀκόμη, εἰς τὸν ζόφον, ποὺ παραδέρνει τιμαριαρχούμενην τὴν Θεσσαλίαν σχεδὸν δλην... . . .

**

Καὶ ἀφοῦ οἱ πεζοὶ καὶ ἀφοῦ οἱ ἔφιπποι καὶ ἀφοῦ οἱ ἐφ' ἄμαξῶν, φορητῆν, κάρων, καὶ λοιπῶν ἔξελαφωθοῦν οἱ μὲν ἀπὸ τὰ βάση, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν φροντίδων τῆς διαμονῆς, ἢ ζεπεζέψιον ἢ ζεζέψιον πρὸ δεινοδοχείον, καπηλείων, πανδοχείων, χανίων, μέσα εἰς μάνδρας περιφράκτους, μέσα εἰς χωράφια τριβολοσκετῆ κ' ἐκτάσεις ἀδεσπότους, ὑπὸ τὸν αἴπον Ονδρανὸν ἢ ὑπὸ τὸ καῆμα τοῦ Ήλίου, παρὰ τὰ Παραπήνεια ἀλητη καὶ τὰς δχας, καὶ δλον τὸ μῆκος δρομίσκου ἀδιεξόδου ἢ ζεζόντζας δυσειδοῦς ἢ χαμοκέλλας κοπροκόσμου, περὶ τὸ Φρούριον καὶ περὶ τὰ ιεροδουλεῖα καὶ περὶ τὰ ἑρείτια τὰ μοιραῖα τὸν 96 φεῦ! ἐπάνω μετεώρων δρμων μὲ τὰ καφάσια τῶν ἀκόμη, κώκλω περιφρεικῶν δψηλοδόρων χαγιατῶν, εἰς τὰς ταβέρνας μέσα καὶ τὰ μαγαζεῖα, μέσα στὰ ἀχούρια καὶ τ' ἀλμπάνικα, μέσα εἰς κευθμῶνας σκοτεινοὺς ἡμέρας καὶ νυκτός, εἰς τὰ κρυφὰ λεγόμενα, ὑπὸ ἀχριδίνους ἢ κολαμίνους ἢ σανιδοπαγεῖς ἢ δομονοσκεπεῖς καλύβας, δπου τέλος μπορεῖ νὰ περιμάζευντη ἔκαστος ὡς τρωγλοδύτης ἢ ν' ἀναπαυθῆ μαλακώτατα ὡς δμογενής, — συρρέοντα δλοι δπου ἢ Πανήγυρις.

**

Εἶπομεν: διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν Γέρφυραν, διαβοῦν τὴν Γέρφυραν κ' ἐκσπάσουν εἰς τὸ Ἀλκαζάρ καὶ ἐχηνθόν εκείνην εἰς τὴν πεδιάδα δλαι αἱ χιλιάδες ἐκεῖναι τῶν πανηγυριστῶν, στὸν τόπον δπου τὸ Πατέρο, ἐπὶ ἐκτάσεως δύο καὶ πλέον χιλιομέτρων ἀπὸ τῶν δχδῶν, τὴν μεγάλην κεντρικὴν δδὸν ἐκείνην, ποὺ διχοτομεῖ τὴν Αδριατικήν.

Εἶναι τὸ Καδαοτήριον τῶν πανηγυριστῶν αὐτῆς. Εἶδος περάματος πολυδαιδαλού καὶ φοβεροῦ καὶ δαιμονίου. Αὐτή, ἡ δδὸς αὐτῆς, εἶναι ἡ πόλις. Ὡς εἶναι διὰ κάθε πόλιν ἐν Ανατολῆ μία τις δδὸς μοιραία στὴν καρδιά της, τὸ αἰώνιον καὶ κλασσικὸν τῆς κέντρων. Μονοτόνως ίση καὶ μακρὰ κ' εὐθεία, δρχίζει πάντοτε ἀπὸ ἀγρούς καὶ ἐκβάλλει πάντοτε εἰς ἀγρούς. Αποτελεῖ τὴν βάσιν, τὴν πρώτην σύλληψιν εἰς τὴν θεμελιώσιν καθέ δασολικῆς μας πόλεως. Καὶ δίδει τὴν ίδεαν μιᾶς ἀρχεγόνου αρχιτεκτονικῆς καὶ ἀπολιτίστου.

Ἐδῶ, λοιπόν, εἰς τὸν αὐτολιτόδρομον αὐτὸν ἔσπαζουν δλα καὶ συρρέουν, πρῶτα. Καὶ ἐδῶ πρῶτα χύνονται, δι' δλων τῶν δρμων καὶ δδῶν, ποὺ εἶπομεν, σᾶν σίρφουνας, δνδρες καὶ γυναικες καὶ παιδιά καὶ ζῶα καὶ πραμμάτειαις. Απὸ δῶ θὰ περάσουν οἱ φρεσόικοι καὶ οἱ σηκηνῆται καὶ οἱ ἀγορασταὶ καὶ οἱ πωληταὶ καὶ οἱ μεταπράται. Απὸ δῶ θὰ διαβοῦν οἱ μῆτερεςεύσαντες καὶ οἱ μητρόταται καὶ οἱ δρηπλάται καὶ οἱ δρημόποροι καὶ οἱ ζωφέμποροι καὶ οἱ γυφολόγοι καὶ οἱ παρολόγοι καὶ οἱ ἀμαξηλάται καὶ οἱ τυχοδιώκται καὶ οἱ κάπηλοι καὶ οἱ ἀλήται καὶ οἱ θανυματοποιοί καὶ οἱ ζητιάνοι.

Ολαὶ αἱ φυλαὶ καὶ δλαι τὰ γένη καὶ δλαι αἱ ήλικιαι συγχέονται ἐκεῖ. Καὶ συμτυκνούνται καὶ διαγκωνίζονται καὶ συνωθοῦνται. Μία μάζα γίνονται πάντες καὶ πάσαι. Ολαὶ αἱ ψυχαὶ καὶ δλαι αἱ ζωαὶ ἐκεῖναι γίνονται μία, ἡς δρβιβος εἶναι βόμβος « μελισσάων ἀδινάτων » καὶ ἡς ἡ ἀγωνία σοῦ ἀναπολεῖ τὴν ἀγωνίαν μυριήκων σκορπιοθέντων πρὸς ζωάρχειαν δπὸ τὸν Ήλιον.

Οἱ πάντες συναγωνίζονται νὰ βαδίσουν ἐμπρός. Καὶ ἀσχάλλουν δταν προσκόπουν καὶ ἀδημονοῦν δταν, χωρὶς νὰ θέλουν, βραδύνονταν. Ενώ ίστανται, ἀποσκόπουν μακράν, ώς ἀπὸ σκοπιας, τὴν Πανηγυριν, κ' ἐντείνονταν καθέ τῶν δύναμιν, διὰ νὰ φθάσουν ταχύτερον ἐκεῖ, καὶ τίθενται εἰς ἀτμήρη κίνησιν χεῖρες, πόδες, στήθη, κεφαλαὶ, ἀγκάνες.

Οἱ ἐσχατοι εἰς τὸν σωδὸν ἐκείνον, εὐαγγελιώτατα, θέλουν νὰ γίνουν πρῶτοι. Τὸ Ἑλληνικὸν φιλόδρωτον καὶ ἐν τούτῳ ἀκόμη εὐφρόσητον, καὶ ἐν τῇ πατέρᾳ τοῦ. Τὰ συγκρούουμενα τῶν ἐμπόρων σιμφέροντα εἶπεικενθένουν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τοὺς δδόντας τῶν. Κ' ἐνδρ χροῦν, χλιοι δύο δπολογισμοὶ μέτουν εἰς δαι-

μονιώδη κίνησιν διὰ τὰ ἐγκεφαλικά των κυτταρα. Πῶς τελειώτερον θὰ προσεκτύσουν τὸν ἀγοραστήν, πῶς ἐντεχγότερον θὰ τοῦ ἀδειάσουν τὴν τοξῆ, πῶς δεξιώτερον θὰ τοῦ προκαλέσουν τὴν προσοχήν. Καὶ πῶς οἱ γύρητες θὰ τὸν κοροϊδέψουν καὶ πῶς οἱ ξητιάνοι θὰ τὸν συγκινήσουν καὶ πῶς οἱ ἄγνοται θὰ τοῦ ἀνοίξουν πλατύτερον τὸ στόμα, καὶ πῶς δύο αὐτοὶ, ἔμποροι πραγμάτων καὶ ἔμποροι ψυχῶν, θὰ σκορπίσουν περισσότερον οἴκτον τριγύρῳ τῶν, ἀκούσιοι φιλόσοφοι φιλοσοφίας ἀνθρώπινοτάτης εἰς βάρος ἐνδός κοσμάκη ἐκεῖ θέλοντος νὰ πλανηθῇ ἀπὸ ἔναν ἄλλον, φλεγόμενον νὰ τὸν ἀποπλανήσῃ.

Ἡ κίνησις ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς, οὗτῳ παλλομένης, εἶναι, οὐδὲν πλέον οὐδὲν ἔλαττον, κίνησις πλημμύρας. Ἡ θάλασσα, ὅταν ἀνεμοδέρεται, δὲν ἐμψυχοῦται ἀπὸ τὴν τρικυμίαν τρικυμιωδέστερον.

“Ολος δ λαδος αυτος και δλος δ σύγκλυς αυτος δχλος φλέγεται ἀπὸ τὴν ιδέαν και μόνην, ἀπὸ τὸ πάθος και μόνον, ἀπὸ τὸ αἰσθήμα και μόνον, να πανηγυρίσῃ.” Αλλη σκέψις δὲν κρατεῖ εἰς τὸ κεφάλι του και δὲν δεσπόζει. Φαίνεται δλος, Πανήγυρις. “Οσας λύπας έχει και δσα βάσανα, πειράται νὰ καταπνέῃ μέσα εἰς τὸν συναγεομὸν ἔκεινον. Φθάνει μέχρι τοῦ νὰ ψεύδεται εἰς έαυτὸν πολλάκις δτι ἄγει πράγματι πανήγυριν, ἐνῷ η καρδιά του εἶναι πράγματι ωσάν τὸ μαραμένο φύλλο φθινοπώρου και η τσέπη του δὲν άντηχει η τὴν οιμωγήν δλίγων κερδατίων δι’ αίματος και ιδρωτος κερδιμέντων.

Πάντες ἔχονται ἐκ τῶν πατρίδων των, εἴτε

τὸν οὐρανόν. Η λύκη των, η τυχὸν εἰναι ενα
πάρα πάνω χρῶμα στανηγυρικὸν εἰς τὰς μορ-
φὰς των Διότι ἡ δύναμις τοῦ φεύγοντος εἰναι
τόσον μεγάλη· διότε σπρώχνει καὶ αὐτὴν τὴν
λύπην εἰς πανηγυριν

Ἐδὲ ἡλθόν, διὰ γὰρ λυτηθοῦν πλειότερον
ὅταν φίλον γονόντας οὐτε καὶ τὸ σκέπτονται.

στιν τὸ αναχωρήσειν, οὐτε καὶ τὸ διελεγοταί.
Μία περιέργεια θανάσιμος πλανᾶται ἐφ' ὅλων,
ἐνῷ χωροῦν πρὸς τὸ Πατέρα, περιέργεια παθο-
λογική. Καὶ εἶναι αὕτη: Τί νεώτερον θὰ ἀπο-
λάύσουν φέτος, τί λαμπρότερον θὰ ἴδουν, τί
ποικιλότερον εἰς χρώματα καὶ τόνους θὰ γλεν-
τίσουν. Κακά πόσον τῆς περυσινῆς εἶναι πο-
λυπλήθεστέρα· ή φρεισινή πανήγυρις καὶ κατά-
πόσον αἱ συναλλαγαί, εἴρητεραι τῶν περσινῶν.

Ἐξ δλων αὐτῶν θ' ἀντλήσουν τὰς πανηγυρικὰς δινάμεις των. Ἐκ τοῦ ὑπολογισμοῦ, τοῦ μαθηματικωτέρου ἐνὸς διὰ τὴν ἔξιστωσις, αὐτῶν θὰ ωθησθῶσιν αἱ ψυχαί, θὰ ἐνεργήσουν αἱ διάνοιαι, θ' ἀναπταλθῶσιν αἱ καρδιαί, θὰ λαλήσωσι καὶ διαλαλήσωσι οἱ ἔμπαροι τὰ ἔμπορεύματα, θὰ διασκεδάσουν οἱ διασκεδασταί, θὰ μεθύσουν οἱ οἰνόφλυγες, θὰ χορεύσουν οἱ χορευταί, θὰ τραγουδήσουν καὶ θὰ παῖξουν τὰ βαρβαρόφωνα, οἱ σαντουριέρηδες. Ἔκαστος ἐκ τῶν οὐτωσι πρός τὸ Παξάρι χωρούντων πανηγυριστῶν αὐτῶν θὰ προσθέσῃ τὸν ἴδιαίτερον τούς τόνον, εἴς ὃν θὰ ἀρμοσθῇ δι τῆς πανηγύρεως δλῆς, εἴς ὃν θὰ κριθῇ ή θὰ κατακριθῇ Πανήγυρις.

Ἐνα μυστικὸν ἐρώτημα διαλάμπει διὰ τῆς μαρφῆς ἑκάστου, ἐρώτημα ἀδρίστον, ἀσύντλητον, ἀσυνειδήτον ἀκόμη, ἀλλ' ὅπερ ή ἀδιλιότης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως πετάει ώς εἰρωνείαν σατανικὴν ἔξω τῶν κογχῶν τῶν ὄφιδαλμάν, ἀδυνατοῦσα νὰ τὸ φυλάξῃ μέσα της—
—ὅ ἐρώτημα: Τῷλμες ἐδῶ, μωρέ, νὰ κάνης; Καὶ μία μυστικὴ ἀπάντησις ἀπὸ τὸν καθένα ἀκονοία πιτούλιζε δόλων τὰ πρόσωπα σὺ λάσπη: "Οὐ καὶ σύ! . . ." Ἡγουν ν' ἀλληλοκοδοιπευθῶμεν δόλοι, ν' ἀλληλοψευσθῶμεν δόλοι, ν' ἀλληλοαπατηθῶμεν δόλοι. . . . 'Αλλὰ τὸ ἐρώτημα, ἀλλὰ η ἀπάντησις εἶναι ἀστραπαία, καὶ ἀντιπαρέχονται δόλοι ἀδιάφοροι, χωρὶς κανές ἔξ αὐτῶν νὰ ἥσθιανθη τὴν ἀστραπὴν τοῦ βλέμματος καὶ χωρὶς καγείς ἔξ αὐτῶν νὰ συνηθισθῶ οἱ διτι τοιμερῶς ἀνθρώπων καὶ κατὶ τι φοβερῶς μιάταιον ἀνετάραξε τὴν ψυχὴν του δλην.

卷之三

Μέσα εἰς τὸν ἔσμὸν αὐτόν, ὅτις ἐκοπᾶ μό-
λις διαβῇ τὴν Γέφυραν, ἀλλ' ὅτις πρὸ αὐτῆς
εἶναι παντοτε τὰς ἡμέρας ἐκείνας πυκνός, πυ-
κνότατος, πλανάται ἔνας πτερόεις πόθος σάγη-
νευτικώτατος, πόθος βαρύνων ἐφ' ἔκαστον αὐ-
τῶν, ὃσει μύριαι ὅμοι ἄτμοσφαιραι, ὁ πόθος
τοῦ *νῦν ἀγοράσσοντος* ὅλοι *κατέτι.*

Τῆς ἀγορᾶς δὲ δαιμόνων φάνεται συστείων
δλους· Καὶ δοι ἀκόμη ἥλθαν μὲ μόνον τὸν
σκοτὸν συνεχοῦς γλεντιοῦ, αἰσθάνονται σύσσω-
μι· ἀπὸ τὸν δαιμόνα τοῦτον νὰ ἀθοῦνται.
Πολλοὶ δὲν ἀγοράζουν τίποτε, διότι· ἀπλού-
στατα, θυμελαν ν ἀγοράσουν δι, τι βλέπουν, δλα!
Ως διὰ ρεύματος ἥλεκτρικωτάτου μεταδίδεται

ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον δὲ πᾶθος οὐτος.
Εἶναι τὸ ἀντιδοτὸν, τὸ ἀντιφάρμακον εἰς τὸν
σκεπτικόν. Εἶναι η̄ χαρὰ τῆς ζωῆς εἰς τὸν
ἀντλοίκον. Καθίσταται σχεδὸν ἀνάγκη. "Οἱοι
σκέπτονται: κατὶ ἐπὶ τέλους ν' ἀγοράσωμε,
ἄφαντα κατὶ πρέπει ν' ἀγοράσωμε, καὶ οὐδὲ μὴ τὸ
θέλουμε.

Ἡ στῖλβη ἡ ποικίλλουσα τοῦ καινούργοις,
ἡ δρεξις τοῦ νέου καὶ ἀγνώστου, ἡ ἐπιθυμία
ἡ δρμέμφυτος δριζόντεων νέων, σκορπίζουν κύ-
λωθεν ἔκαστου κάτι τι τὸ ίλαρδὸν κ' εὐφρό-
συνον, καὶ βλέπεις ἐπὶ τῶν ὁρθαλμῶν νὰ ἀκτι-
νοβολοῦν δλαι αἱ ἀκτίνες τῆς κυριότητος, δτι
τὸ νέον αὐτό, τὸ γυαλίζον αὐτό, τὸ φαιδρω-
πὸν αὐτό, τὸ παραξενὸν αὐτό, ἔ! εἶναι δικό
μου! Καὶ τὸ χαίρεται. Καὶ χαίρεται, ἀπὸ τῶν
πόθον τῆς ἀγορᾶς αὐτὸν δλος συνεχόμενος.
Καὶ χαίρεται ἀγοράζων. Καὶ χαίρεται ἀπο-
κτῶν.

Ο δαίμων αὐτὸς τῆς ἀγορᾶς, εἴτε πρὸς χρῆσιν, εἴτε πρὸς βρῶσιν, ἀδιάφορον, εἶναι πολυπρόσωπος, Πρωτεύς τις, χαμαλέων τις. Ὁλοὺς τοὺς κινεῖ ὡς νευρόσταστα. Καὶ ἄλλους τοὺς ἐνθουσιάζει καὶ ἄλλους τοὺς ἀγει τεκτάνειν. Καὶ ἄλλους τοὺς μεθύνει ἐκ χαρᾶς. Καὶ ἄλλους τοὺς θεραπεύει ἀπὸ ἀλγης. Ἡ νοσταλγία τοῦ νέου, βαθύτατα ἔρριζωμένη μέσα των, ἐκθρώσκει τότε ἐν δλῃ της τῇ κυριαρχίᾳ. Καὶ ἐμπόδιζει κρατιαὶ νὰ παρεισδύνη εἰς τὰς ἀπλὰς αὐτὰς ψυχὰς καὶ τὸ ἐλάχιστον νέφρος θλιψεως.

Τὸν σπορώχνει δόλον τὸ Παῖδάρ, καὶ ἀκοντὰ ἀκόμη. Ἐκεὶ ὅπου εἶναι δόλα νέα, ὅπου καὶ τὰ παλαιά, νέα φαίνονται ἀκόμη, ὅπου ἡ ἐνέργεια ἔκεινη τῶν πραγμάτων, ἡ πάντοτε νεότητα ἀναδίδουσα, ἡ πάντοτε θωπευτική, τὸν προσωθεῖ, καὶ γελαστὴ γλυκὰ τοῦ φιλικῆς εἰς πάντοτε: πάρε, λοιπόν, ἀγόρα-

Πέρον τῶν δεσμῶν τῶν ἀνθρωπίνων καὶ πέρον τῶν δεσμῶν τοῦ κόσμου αὐτοῦ, πρέπει κανεῖς νὰ βγῆ, διὰ γὰ μὴ σεγγηνεύῃ ἀπὸ τὸν νοσταλγοῦντα αὐτὸν δαιμόνα, διὰ ν' ἀντίσχῃ εἰς ὅσους πειρασμούς, κ' εἰς ὅσους θησαυρούς τοῦ ἐκτυλίσσει ἔκει μαροστά του, πειρασμούς καὶ θησαυρούς αἰωνίας νεότητος καὶ αἰωνίας μεθής.

— * — * —

Κάτωθεν ὁ Πηνειός κυλίεται θολός, σὰν

εεδι μὲ τὸ ἀρχαῖο τὸν πουκάμισσον ὄποιμη... Μετὰ τοῦ Ἀχελώου, μετὰ τοῦ Ἀσπροπόταμου, καὶ Σαλαμποιᾶς — ὅπως τὸν λέν' — αὐτὸς πηγάζοντας τῆς Ήνίδου, καὶ εἶναι ἀδέρφια αἰώνια χωρί-
μενά, καὶ θρῦλοι φέρονται καὶ μῆνοι ὠραῖοι
εσοῦ τῶν πατά μέσας φεγγαροίολουστοντος νύκτας
Ιηγήνων των, διὰ τὸν πικρόν των χωρισμὸν
ἀντόν, ἀδέρφια καὶ αὐτὰ μετὰ τῶν ἀλλων τῆς
ημιώδους Μούσης μας καὶ τῆς Ἐλληνικῆς μας
Παραδόσεως, ἀγαπημένα...

Πρὸς Βορρᾶν χάνεται μέσα εἰς τὸν Τεμ-
πῶν τ' ἀρχώματα, καὶ πρὸς Νότον σφύνεται μέσον
τῆς δροσιαῖς τῆς κρουσταλλένιαις τοῦ Θερ-
αϊκοῦ. Κάτω τώρα τὰ βάθια τὸν περγοῦν ἔως
ἀγόνιατα. Ξένιοιστοι μαζή των
οἱ ἄνθρωποι ποῦ λούζονται ἐκεῖ παρὰ τὰς
χρήματα τους. . . Ἡσυχάζει . . . Κοιμᾶται . . . Καὶ
αἰνέται σάν τινειρο παρθενικό. . .

Αλλ' οταν βαρὺ καταφριακὸ καὶ θεοπόντι
τέσση, αἴρνης, αὔριον καὶ θολωθῆ νί Πίνδος
καὶ σκοτεινιάσῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ κάμπτος γύρῳ
ίνη πέλαγος ἀπέραντο καὶ ἀπλωθῆ θολούρα
έρα, ὡς τὸν "Ολυμπό,— καταποτήρας γίνεται
γειοις, καὶ τότε πνίγει, δρμαίνεται, φουφάει
σὰν "Ἄδης, καὶ τότε ἔχει μίξει ἀνὰ τὰ πέρατα
καὶ φαίνεται σᾶν νὰ θέλῃ δῆτη γῆ νὰ φάγῃ
μὲ τὰ δόντια του, καὶ μὲ τὰ νύχια του σᾶν
ἀ θέλῃ νὰ τὴν ἀνασκάψῃ δῆτη ὡς τῆς φίξαις
ης, καὶ φαίνεται, ἔτσι, σᾶ Θήριο "Αποκαλύ-
ψεως δαιμόνιο!

Καὶ τότε, ποῦ βρώδια καὶ ποῦ ἀνθρώποι,
πρως φαίνονται τώρα ἐδωτευμένα ἔκει, γεμάτα
ἰδύλλιο καὶ ποίησι! Ποῦ λευκὰ λουσίματα
τῆς ὅχθαις του καὶ ποῦ λευκὰ πλυσίματα, χιο-
άτα, ὅπ' ὕδροφα κορύτοι, ὡ! ποῦ! Τώρα
ιπ' τὰ γλυκά νεφά του ἀναδίδεται μιὰ προσ-
υχὴ γαλήνης πρὸς τὰ ὑψη ὡς θυμιάμα.. .
Καὶ πέφτουν οἱ σακκάδες ἀκατάπλωστα στὰ
εῖδρα του κι' ἀντλοῦν ἀκατάπλωστα, ἀντλοῦν
ιπ' ὅλαις του τῆς ὅχθαις καὶ ὀναδεύονται στὰ
άματά του, βλέπεις, ὅλαις ή σκιαῖς ἀπάνω
ῶν πανηγυριστῶν ποῦ πᾶνε καὶ ἔρχονται σῶν
οάσματα.. . Καὶ βλέπεις αὐτός, γαλήνιος, μα-
άριος, νὰ ορῇ, νὰ ρέῃ ἥσυχα, ἀνάλαφρα καὶ
ιὲ μιὰ ἀδιαφορία ὑπερκόσμιο, διπόν ή μοῖρα
ου τὸν ὕδρισε, νὰ φέρεται, εἰς τὴν "Α-
ἴνουσσο!.. .

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Ο ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΠΑΡΙΤΣΑΣ

(Κέφαλο)

Αφιερώνεται στὸν ποιητὴν κ. Μαβίλην.

Μέσ' τὰ νερά σου δὲ ίσκιος μου, κάποιαν αὐγήν ἐφάνη,
συλλογισμένο ἔσύ, καλὸς καὶ ἀμίλητο λιμάνι.
"Οταν πεθάνω ἂς εἶχα γὰρ τὸν ὑπὸ ποὺ κοιμᾶσαι.
Δὲν ἀναστίνεις σὰν περνάει διαβάτης, μὲν ἀφονγκράσαι
τὸ πῶς διαβαίνοντος ή ψυχῆς, τὸ πῶς παρακαλοῦντε
νὰ φέγουνται τὰ νερά πανί, βαρκούλες νὰ γενοῦνται.

Τις τρικυμίες ποῦ ή βαθειὰ γαλήνη σου ἔχει οιβόσει
τίποτε πλέον δὲν ἡμιπορεῖ στὸ φῶς νὰ τὶς ξυπνήσῃ,
μήτε καὶ τὸ Βενέτικο, ἀπ' τὰ βίθη σου, λιοντάρι
χυμάει στὸ κάστρο νὰ ἀνεβῇ καὶ νὰν τὸ ξαναπάρῃ.
Τῆς εὐγενείας τὰ σήματα, ποῦ φέρουν φυκιασμένα,
τὴν πλέον πλατειὰ καὶ εὐγενικὰ βρήκαντε λήθη — ἐσένα.

Εἴτα στὴν πικροδάλασσα κοντά τῆς νὰ μὲ πάρῃ
καὶ ἀρνήθη αὐτὴν τὴν χάρι
σ' ἐμένα τὸν ἀδύνατο γιὰ τουκυμίες. Λιμάνι,
παρακαλῶ σε πάρε μου τοὺς στοχασμοὺς καὶ φτάνει.
Νόνφαρα ἀν δέλλης γένονται, κανὸν φύμα μέσ' τὰ βύθη,
κανὸν τραγουδάκι ἀκρογιαλᾶς ποὺ δὲν ἐτραγουδήθη.

Κοντά στὸ κύμα δρυός, λευκός, τρανός, δὲ Κυβερνήτης
μὲ τὴν καρδιὰν ἀπλήγωτην ἀπ' τὴν πληγή τῆς
δένει τῶν νόμων τοὺς ουδμοὺς καὶ ἀναμετράει τριγύρου
τὰ μάκρη τῆς πατρίδας μας πιὸ πέρα ἀπ' τῆς Ήπείρου
τὰ δραδὰ βουνά, ποὺ τὰ γραφτὰ καὶ τὰ πικρὰ τῆς μοίρας
μὲ τὸ σκιαγμένο κύμα σου μηροῦντε τῆς Κερκύρας . . .

Κατὰ τὸ ώραῖο τὸ δειλινὸ μήπως καμιάν ήμέρα
ξυντροῦν τὸ δρυοπατήματα τοῦ Ποιητῆ ἐδῶ πέρα

καὶ στοχασμοὶ καὶ στέχοι τὸν ποῦ ἐκβοτημαν στὴ μέση
ξανάρχονται νά τον βροῦν γιὰ νὰ τοὺς ξαναδέσῃ,
καὶ μὴν ξανὰ τὸν Δειπονογὸν γιὰ νᾶβρον ή Ἀρμοτία
πλέοι πρὸς ἐδῶ, σὲ γόνδολα γυρμένη, ἀπ' τὸν Ἀδριά ;

Ἐδῶ στὴν ἄκρη ἐπρόσμενε καὶ ξάφρον ἐν' ἀσπρῷ κύμα
ἔσπαγε καὶ ἐπειότανε σὰν Ἀφροδίτη ή ρίμα.
Μαζὶ ρυθμοί, μαζὶ στροφές, καῦμοὶ καὶ σερενάδες
ξενιτεμένοι ἐπλέαντε πρὸς τοῦτο τὸ ἀπρογιάλι
ὅπου ἔστεκεν δὲ ο Ποιητής ἀνοίγοντας τὰ κάλλη
τῆς Ὄλυμπίας τοὺς ψυχῆς πρὸς τοὺς ώραιοὺς φυγάδες . . .

Ποὺς ξέρει πῶς ! δμως βαθειὰ θὰ τὸν ἀναθυμάσαι!
Τί νὰ κρατῆς ; τὸν ὑπὸ τον ; Μακάρια ποὺ κοιμᾶσαι !
Χαῖρε σιωπή, ρυμιάτικη γαλήνη πεθαμένη,
κλίνη δικαίου ποὺ θάπτετε γιὰ τὴν Φαρμακωμένη.
Περνοῦμε, τίποτα δὲ λέσ, δὲν εἰπες καὶ σὲ μένα,
μόνο μὰ μέρα ἐμίλησες στὸ διαλεχτόν, τὸν Ἐνα.

Καὶ τονε βλέπω ! Νύχτα εἶνε μὰ βάρκα ἀπ' τὸ λιμάνι
τὸν ἔφερε τὸ ὑπέροπτο, καὶ σ' ἔνα ἀργὸ σεργιάνι
μὲ πωπολάτες τοὺς Ρυθμούς, μέσ' τὰ συλλογισμένα
τὰ κύματά σου δὲ κάτασπρος δὲ Ποιητής, χαμένα
πλεόμεια κυττάει νὰ βρῇ, ὡς λιμάνι, ποῦ τὰ κλένεις
σσα δὲν πρόφτασε νὰ πῆ τραγούδια τῆς γαλήνης ! . . .

Ζ. Α. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΗΣ ΣΑΡΡΑΣ ΒΕΡΝΑΡ

Η Σάρρα Βερνάρ, καταγωγής δόλλανδικης, τὸ γένος ἔβραια, εἶναι τὴν πατρίδα Γαλλίς Παρισινή. Ἀκαταμάχητος κλίσις τὴν ὕθει πρὸς τὴν σκηνήν. Ἡκόλουθησε λοιπὸν τὴν συνήθη δόδὸν εἰσελθοῦσα εἰς τὸ ἐν Παρισίοις Ὁδεῖον δπού ηὗτάχησε νὰ ἔχῃ δύο ἐπιφανεῖς διδασκάλους τὸν Provost καὶ τὸν Sanson. Εκρύθη ἀξία τοῦ βραβείου ἐν τῇ τραγῳδίᾳ καὶ προσελήφθη ἀμέσως, ἀν καὶ ἀκόμη νεωτάτη, εἰς τὴν Γαλλικὴν Κωμῳδίαν δπού ἐνεφανίσθη πρώτην φρούριον δις Ἰεριγένεια. Μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία της. Ὁ κανονισμὸς δμως τῆς Κωμῳδίας, δ δποίος παρεῖχε τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς ἔταίρους νὰ ὑποδύωνται αὐτοὶ τὰ κώδια πρόσωπα, βαρέως ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς νεαρᾶς ἡθοποιοῦ, ἡτὶς ἐγκαταλείψασα τὴν Γαλλικὴν Κωμῳδίαν προσῆλθε εἰς τὸ «Gymnase». ἀλλὰ καὶ ἐκεὶ ὅλιγον μόνον διέμεινε, ἐπανελθοῦσα εἰς τὴν Γαλλικὴν Κωμῳδίαν δπού ἔπαιξεν ἐπὶ ἐπτὰ συνεχῆ ἔτη.

* *

Ἐκτὸτε ἀπέκτισε τὴν φήμην τῆς διασημοτέρας τῶν συγχρόνων τραγικῶν. Τὸ κλασσικὸν δραματολόγιον τῆς περιελάμβανε δλους τοὺς μεγάλους χαρακτῆρας τοῦ Ραζίνα, ἰδίᾳ τῶν τῆς Φαιδρᾶς καὶ Ἀνδρομάχης, εἰς τοὺς δποίους ἔξηγειρε ἴδιαιτέρως τὸν δαύμασμόν.

Ο Φραγκισκός Σαρρᾶς εἶπε περὶ αὐτῆς, δτι ἐγγνώριζε πῶς νὰ προσθέτῃ εἰς τὰ ἀτομικά τῆς θέλγητρα τὴν μαγείαν τῆς ἔριμηνεας τῶν χαρακτήρων τοὺς δποίους ἔπαιξε.

Ἄλλ' ἡ Σάρρα Βερνάρ, δυσανασχετοῦσα ἀπὸ τὸς περὶ αὐτὴν διαφόρους ἐνοχλήσεις, αὐτινες ἐπὶ ἔτη, παρὰ τὰς λαμπρὰς αὐτῆς ἐπιτυχίας, ἐπίκραναν τὸ στάδιον τῆς ἐν τῇ Γαλλικῇ Κωμῳδίᾳ, ἥρχισε νὰ περιοδεύῃ εἰς τὸ ἔξωτερον. Ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον εἰς τὸ Λονδίνον καὶ τὴν Κοπεγχάγην δις Φρουφρού καὶ Ἀδριανὴ Λεπονβρέρ, μετέπειτα ἀπῆλθεν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ εἰς τὴν Ρωσίαν. Η ἐν νέου ἐμφάνισίς τῆς εἰς Παρισίονς ἔγινε εἰς τὸ θέατρον «Ambigu» τὸ δποίον διηρύθυνε δινός της Μαυρίκιος Βερνάρ. Συγχρόνως ἀνῆλθε τὴν σκηνὴν τοῦ Τροκαδέρου, δπού ἐνεφανίσθη

διερρότος εἰς μίαν παντομίμαν τοῦ Ριστὲν μεθ' δ ἐγκαθιδρύθη προσωρινῶς εἰς τὸ «Vaudeville» δπού ἔπαιξε τὴν Φεδώραν τὴν δποίαν δ Σαρδού ἐγραψε ἀποκλειστικῶς δι' αὐτὴν.

Η Σάρρα Βερνάρ διεφλέγετο πάντοτε ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ν' ἀποκτήσῃ ἴδιαν της θέατρον Ἐνοικίασε τὸ θέατρον τῆς Πύλης τοῦ Ἀγίου Μαρτίνου, ἐνθα ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον δις Κυρία μὲ τὰς Καμελίας, ἀλλὰ τὸ δποίον διλέγον μόνον διετήρησε.

* *

Η Σάρρα Βερνάρ ἡτο ἡ εύνοος μένη ἡθοποίος τοῦ Σαρδού δποίας ἐγραψε δι' αὐτὴν τὴν Θεοδώραν καὶ τὴν Τόσκαν.

Μετὰ τὴν ἀποχώρησίν της ἀπὸ τοῦ τελευταίου τούτου θεάτρου ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἀνάγεννήσεως» ἐν τῷ μεταξὺ ἐπὶ ἐν ἔτος ἐπεχειρήσης πλείστας περιοδείας περιελθοῦσα διλον τὸν κόσμον.

Ο Σαρδού ἐγραψε δι' αὐτὴν νέον ιστορικὸν δρᾶμα τὴν «Γισμόνδην» δ δὲ Βαρρες τὴν «Μήδειαν».

* *

Η Σάρρα Βερνάρ ἐφιλοξένησε εἰς τὴν «Ἀνάγεννήσην» τὴν Ἰταλίδα ἡθοποιὸν Δοῦζε τὴν δποίαν ἔσπευσε τὸ κοινὸν νὰ ἔρῃ δις Κυρίαν μὲ τὰς Καμελίας. Η γαλλική ἡθοποιὸς δις ἀνταλλαγμα ἔδανείσθη ἐκ τοῦ δραματολόγου τῆς Δοῦζε τὴν Μάγδαν.

Η ἀγάπη της πρὸς τὸ καινοφανὲς καὶ τὴν ἔνην καλλιτεχνίαν τὴν εἴλκυσσαν πρὸς τὸ λαμπρὸν ἔργον τοῦ Δ' Ἀννούτσιο, δπού δμως ἡ ἐπιτυχία, παρὰ τὸν ἔργου τὰ προσόντα καὶ τὴν ἔξοχον ὑπόχοιον, δὲν ὑπῆρξε γενική.

Κατάδηλον πλέον κατέστη εἰς τὴν Σάρραν Βερνάρ διτὶ τὸ θέατρον εἰς δ ἡτο ἐγκατεστημένη, ἀν καὶ ἐν ἐκ τῶν κομψοτέρων θεάτρων τῶν Παρισίων, δὲν ἡτο ἐν τούτοις ἀρκούντως εὐρὺ διὰ τὸ δραματολόγιον τῆς, διὸ ἥλθεν εἰς διαπραγματεύσεις μὲ τὸν Δῆμον διὰ τὴν ἐνοικίασιν τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου τῶν «Ἐθνῶν» δπερ ἔκτοτε προσέλαβε τὸ δνομα τοῦ θεάτρου τῆς Σάρρας Βερνάρ. Ἐγκαταστα-

Η ΣΑΡΡΑ ΒΕΡΝΑΡ — ΑΓΓΙΔΕΥΣ

θεῖσα ἀμέσως εἰς τὸ θέατρον τοῦτο, τὸ διεκό-
σμησε μὲ τὴν ὄβδαν ἐκείνην φιλοκαλίαν ἡτις
ἀποτελεῖ μέρος τοῦ χαρακτῆρος τῆς, καὶ τὸ με-
τεμόρφωσεν ὅς ἔνα τῶν φραιμοτέρων θεάτρων
τῆς πρωτευούσης ὅπου ἔδωσε παραστάσεις τι-
γὰς ἐκ τοῦ πλουσίου δραματολογίου τῆς.

Αλλά πάντα ταῦτα δὲ ἡσαν ἀλλοὶ ή τὸ προ-
ανάρχουσμα τῆς ἐμφανίσεως της ὡς Ἀμλετ καὶ
Ἐπειτα ὡς Ἀετιδέως εἰς τὸ δρᾶμα τοῦ Ροστάν,
ὅπου ἦρε προσγυματικὸν ψρίαμβον.

Ἡ διακόσμησις ἐν τῷ νέῳ θεάτρῳ τῆς ἔγι-
νε καθαρῶς κατὰ ἵτακτὸν συθμόν αὐτῇ ὠ-
δίγει μὲν ἔκτακτον φιλοκαλιαν σκηνογράφους
καὶ διακοσμητάς, μόνη ἐκλέγοντα τὰ ὑφάσματα
καὶ ὅλα τὰ συμπληρωματικὰ διὰ τὴν σκηνήν.
Εἰς τοιαῦτα ζητήματα ἔξοδειν ἀφειδῶς. Καθ'
ὅν χρόνον ενδίσκετο ὑπὸ μελέτην δ' Ἀετιδεύς,
ἔθεωρησε καλὸν νὰ παραγγελῃ εἰς Βιέννην τας
ἀπαιτουμένας πολυδαιτάνους ἀμφιέσεις, αἱ δ-
ποῖαι ὅμως δὲν ἔγιναν σύμφωνα μὲ τὴν ἐπι-
θυμίαν τῆς καὶ ἀμέσως παρήγγειλε ἄλλας εἰς
τὸ Παρίσιο.

Εἶνε γνωστὸν δτι ἡ Σάρρα Βερνάρδο συνέ-
ζεύχθη τὸν διακεκριμένον καλλιτέχνην Δαμα-
λᾶν, ἀποθανόντα. Ὁ βίος τῆς εἶναι ἀπλούστα-
τος. Ζῆ τώρα μετὰ τοῦ νιστοῦ τῆς δοτὶς εἶναι
τὸ ἀντικείμενον τῆς διαπύρου λατρείας τῆς. Ὁ
οἶκος τῆς εἶναι πάντας φιλόξενος, συγχάζουν
δὲ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοὶ αὐτῆς φύλοι οἰτινες, εἰς
ῳτισμένας ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος γεμματίζουν
ἐκεῖ.

ματά της, τὰ δόποια είναι πολλοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ἐδημοσίευντο εἰς κομψὸν τῷμίδιον τὰς ἐντυπώσεις της ἔξι μεροναυτικοῦ ταξειδίου μὲ πολὴν χάριν καὶ φαντασίαν.

Κατά τὴν νεαράν της ἡ ήλικίαν ἡ Σάρρα Βερ-
νάρδο ἦτο ὁραιοτάτη μὲ κόμην ἔσανθήν καὶ πρό-
σωπου θελπικόν, γλυκύν καὶ ἐκφραστικόν. Κα-
τέχει τὴν μουσικὴν ἐκείνην φωνὴν τὴν δποίαν
ἀπεκάλεσαν «χρυσῆν φωνὴν» καὶ τὴν δποίαν
καπτίοις ποιητὴς ὅμιλῶν ποτὲ περὶ αὐτῆς ἔχα-
ρακτήρισε ὡς «φωνὴν ἔσανθήν». Παριστάνει,
ὅς συνειδῆσσομεν νὰ λέγωμεν, μὲ δλην τὴν δύ-
ναμιν τῆς ψυχῆς της τὰ φυσικά της χαρίσματα
ἀνέδειξαν αὐτὴν ἔξοχον εἰς τὴν τραγῳδίαν καὶ
εἰς τὸ δρᾶμα. Ἡ, διὰ νὰ ὅμιλήσωμεν ἀκριβέ-
στεφον, ἀγνοεῖ τοὺς περιορισμοὺς ἐκείνους τοῦ
πνεύματος εἰς τοὺς δποίους ἡ συνήθεια κατα-
δικάζει τοὺς καλλιτέχνας τῆς ἐποχῆς μας εἰς
ὑπέδομετον πειρισμὸν τῆς ιδιοφυΐας.

‘Η Σάρρα Βερνάρδ είναι ἐκ φύσεως διερμηνεὺς τῶν γαλλικῶν κλασικῶν συγγραφέων καὶ ιδίᾳ τῶν ἔογχων τοῦ Ρακίνα.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἡτού εἶναι ἀνοικτὸν εἰς κάθε
ἐντύπωσιν· ἡ μελέτη τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζω-
γραφικῆς ἀνέπτυξαν ἐν αὐτῇ τὴν ἴκανότητα τῆς
πλαστικῆς ἐκφράσεως. Καὶ ἡ δύναμις τὴν ὁ-
ποίαν κατέχει περὶ τὴν ἔξωτερούς παντὸς
ὅραίου τὸ δυποῖον τὴν συνεκίνησε ἀποτελοῦν
τὸ δαιμόνιον τῆς δοαματικῆς τῆς τέχνης.

N X E

[Ἐξ ἀρθρού τοῦ Ἑρμίκου Φουκιέ.]

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΩΓΗΝ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΔΩΝ

Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἡ ἀγωγὴ καὶ
ἡ ἐκπαίδευσις εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας
τῆς Ἀμερικῆς παρουσιάζουν τὴν τελειοτέραν
ἀνάπτυξιν. Ἐκεῖνο τὸ δύοτον συνετέλεσεν εἰς
τοῦτο εἶναι τὸ εἰς τοὺς Ἀμερικανοὺς ὑπάρχον
συναισθῆμα τῆς Ἰδίας ἀξίας καὶ ἡ προσωπικὴ¹
προσπάθεια ἡ καταβαλλομένη εἰς τὴν πάλιν
τῆς ζωῆς. Διὰ τὸν λόγον τούτον ἀπλοὶ ἄνθρω-
ποι τοῦ λαοῦ δι’ ἀκαταβλήτου πρωτοβουλίας
καὶ σταθερᾶς πίστεως εἰς τὸ μέλλον κατώρθω-
σαν νὰ ἀνυψωθῶσιν εἰς τὴν περιωτὴν τῶν
ἀνωτάτων κοινωνικῶν στρωμάτων καὶ νεόγι-
δες τῆς ἔργατικῆς ἡ τῆς ἀστικῆς τάξεως ἔπε-
παιδεύθησαν εἰς βαθμὸν ὃστε νὰ καταλαμβά-
νουν τὰς ἀνωτέρας ἔδρας τῆς ἐκπαίδευσεως ἢ
τὰς ἀνωτέρας θέσεις τῆς διοικήσεως ἢ νὰ κατα-
λογίζωνται εἰς τὰς ἔξοχότερας τοῦ δικηγορικοῦ
καὶ ἱατρικοῦ κόσμου.

Τό παλαιότατον δι' ήμας ρητόν: «Σὺν Ἀθηνῷ καὶ χείρᾳ κίνει» δὲν εἶνε εἰς τοὺς Ἀμερικανούς ἔκφρασις μόνον ἀτομικῆς δραστηριότητος ὅλλα κυρίως ἥθικός νόμος. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε δημιουργὸς τῆς τύχης του καὶ ή προσωπικὴ προσπάθεια καὶ ἀτομικὴ πρωτοβουλία εἶνε κανῶν τῆς ζωῆς, τὸν δποῖον αὐδεῖς ἥθελε διανοηθῆ σύβαρῶς ν' ἀμφισβητήσῃ. Πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο ἔχει κατεύθυνσιν καὶ ή ἀγωγὴ καὶ ή ἐκπαίδευσις εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς. Αἱ πρόοδοι, αἱ δποῖαι ἔγιναν κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦτο, ίδιως δύον ἀφοροῦ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν κορασίων, εἶνε ἀξιαί πολλῆς προσοχῆς καὶ δύνανται νὰ χρησιμεύσουν ὡς πρότυπον μημήσεως, διὰ χώρας μάλιστα, δπως τὴν Ἑλλάδα, δπον πᾶσα ή παίδαγωγικὴ κίνησις εὑρίσκεται ἀξιοθηγνήτως δπισθοδρομη- μένη.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἔγραψεν ἐπαγωγόν, πλῆθες χάριτος καὶ ἐνδιαφέροντος βιβλίον, ὁ Κάρολος Σιμόνδης λεπτολόγος παραπτηρητής καὶ βαθὺς μελετητὴς διλοκήρου τοῦ ἑκταδευτικοῦ συστήματος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Μεγάλης Αημοκρατίας. Εἰς τὰς σελίδάς τοῦ βιβλίου τούτου ἀναπτύσσεται τὸ σύστημα διλοκήρου διὰ τοῦ διποίου διαπλάττεται ὁ ἀμερικανικὸς χαρακτὴρ εἰς τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα, καὶ ἐκτυλίσσεται ἡ παιδαγωγικὴ μέθοδος διὰ τῆς διποίας ἐμπνέεται ἡ προσωπικὴ ἀξιοπρέ-

πος της ἀνατροφῆς (education garden). Ενίστε, όταν δικαιόκος δὲν ἡμιπορεῖ νὰ δώσῃ εἰς τὴν κόρην του τὸν μικρὸν κῆπον, τῆς καθοῖται τὸ προϊὸν τῆς ἀγελάδος του. Η κόρη του θὰ ἀλμένη τὴν ἀγελάδα, θὰ διατηρήσῃ τὸ γάλα εἰς τὰ καρδαφία, θὰ τὸ ἔξαφρίσῃ, θὰ τὸ κυτπήσῃ διὰ νὰ παρασκευάσῃ τὸ βούτυρον καὶ ὑστερὸν θὰ συνδεύσῃ τὴν μητέρα τῆς εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ πωλήσῃ τὸ γάλα, τὴν κρέμαν, τὸ βότυρον καὶ θὰ τοποθετήσῃ τὸ χοῦμα εἰς τὸν κουμπαρᾶν. Ἐπίσης καὶ τὰ αὐγὰ τῶν δονίθων καὶ τὰ ἄλλα προϊόντα τῶν κατοικίδιων ζώων εἶναι ἀντικείμενα παραγωγῆσεως διὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ χρηματίου τῆς ἀνατροφῆς. Η ἀποταμίευσις αὐτάνει οὕτω ἀπὸ ἐβδομάδος εἰς ἐβδομάδα καὶ ἀπὸ μηνὸς εἰς μῆνα καὶ ἀπὸ ἑτοῖς εἰς ἕτος καὶ δταν ἡ κόρη ἔχει ήλικίαν διὰ νὰ γίνη ἐσωτερικὴ εἰς οἰκοτροφείον ἀνωτέρας Σχολῆς, τὸ κεφαλαίον εἶναι ἔτοιμον διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ἱματισμοῦ καὶ τῶν βιβλίων καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν τροφείων καὶ διδάκτρων.

Αἱ παλαιὶ αὐταὶ συνήθειαι εἶναι σήμερον κοιναὶ εἰς διους τοὺς ἀμερικανὸν χωρικοὺς καὶ ἐλάχιστοι μόνον ἡμιπορεῖ νὰ εἶναι οἱ ἀποτελοῦντες ἔξαίρεσιν.

Συμβαίνει δικαὶος ὅτι ἀπρόβλεπτα συμβάντα νὰ ἀνατραποῦν οἱ καλοὶ ὑπολογισμοὶ. Κακαὶ ἀσοδεῖαι, ἔκπτωσις τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων, ἐπιζωτία ἢ ἄλλο τι ἀτύχημα τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς καθιστοῦν δυσχερῆ ἢ ἀδύνατον τὸν σχηματισμὸν τοῦ κεφαλαίου. Περνοῦν τὰ ἔτη καὶ ὑστερὸν ἡ ἴδεα ἐγκαταλείπεται, διότι εἰς τὴν ὁριμωτέραν ἡλικίαν ἀλλὰ καθηκοντα ἐπιβάλλονται.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπενοήθη σύστημα παρέχον εὐκολίας εἰς τὰς δυσχερεῖς αὐτὰς περιστάσεις. Τὰ πτωχὰ κορίτσια γίνονται δεκτὰ ὡς οἰκόσιτα εἰς τὰς μεγάλας Σχολὰς ὅποι τὸν ὅρον νὰ ἐργάζωνται ἐπὶ τινὰς ὥρας τῆς ἡμέρας εἰς τὰς οἰκοκυρικὰς ἐργασίας τῆς Σχολῆς. Ἐργάζονται διὰ τὴν Σχολὴν καὶ εἰς ἀμοιβὴν ἡ Σχολὴ παρέχει κατοικίαν, τροφήν, μαθήματα καὶ βιβλία.

Αἱ ἐργασίαι αὗται, αἱ ἐπιβαλλόμεναι εἰς τὰς μαθήτριας, δὲν εἶναι βαρεῖαι καὶ ἐπαχθεῖς. Οἱ λαὶ αἱ χονδροεργασίαι τοῦ μαγειρείου ἐπελούνται ἀπὸ κοινοὺς ὑπηρέτας καὶ ὑπηρετούσας. Αἱ μαθήτριαι δὲν ἔχουν ἐργασίαν εἰς τὸ μαγειρεῖον καὶ εἶναι μάλιστα ἀπηγορευμένον εἰς αὐτὰς νὰ εἰσέρχωνται ἔκει. Ἐργάζονται εἰς τὴν τραπέζαν. Εσκονται καὶ τοποθετοῦν τὰ

ἔπιπλα, στρώνουν τὸ τραπέζι, πλύνουν τὰ πιάτα καὶ τὰ ποτήρια, καθαρίζουν τὰ ἀργυρᾶ σκεύη. Ἀλλοτε καθάριζουν τὰ δσπρία, ἢ ἀφοῦ σαρώσουν αἱ ὑπηρέτριαι, διευθετοῦν τὰ δωμάτια, τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, τὸ παρεκκλήσιον, τὰς αἴθουσας τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ἀπαγγελίας. Αἱ ἐπιφροτισμέναι τὰ καθηκοντα τοῦ ψυχωροῦ ἀντικαθίστανται κάθε δύο ὥρας. Ἀλλαὶ πτυποῦν τὸν κώδωνα εἰς τὴν ἀρχήν καὶ τὸ τέλος τῶν ὡδῶν τῆς παραδόσεως, καὶ ἡ ὑπηρεσία αὐτὴ λογίζεται ὡς μιᾶς ὥρας ἐργασία. Ἀλλαὶ πάλιν σιδερώνουν τὰ ἀσπρόρρουχα καὶ τὰ ἐπιδιορθώνουν.

Ολαὶ αἱ μικραὶ αὗται ἐργάτιδες εὑρίσκονται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν διδασκαλίσσης, χωρὶς οὐδέποτε νὰ ἔξομοιούνται πρὸς τὸ ὑπηρετικὸν πρόσωπον. Ἐκτελοῦν χρήσιμον ἐργασίαν διὰ τὴν δποίαν θὰ ἐπληρώνοντο μισθωτοί. Τὴν ἐργασίαν αὐτὴν τὴν ἐκτελοῦν μὲ μεγαλείτερον. Εῆλον καὶ ἀφοσίωσιν, διώτι γνωρίζουν διτὶ ἡ ἀδιαφορία ἢ ἀμέλειά των ἡμιπορεῖ νὰ ἔχῃ ὡς συνέπειαν τὴν ἀποπομπὴν των. Ο χρόνος οὗτος τῆς ἐργασίας καταλαμβάνει τὰς συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα ὧδας τῆς ἀναψυχῆς. Διὰ τοῦτο παρὰ τὰς ἀσχολίας ταύτας αἱ μαθήτριαι τῆς κατηγορίας αὐτῆς παρακολουθοῦν ὅλα τὰ μαθήματα, ὡς αἱ μαθήτριαι διὰ τὰς δποίας οἱ γονεῖς των καταβάλλοντα διδάκτρα. Οὐδεμία διάκρισις ὑπάρχει ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς διδασκαλίας καὶ συμβαίνει μάλιστα συχνὰ αἱ ἀποροὶ αὐταὶ μαθήτριαι νὰ ἔχουν τὴν μεγαλειτέραν ἐπιτυχίαν εἰς τοὺς διαγωνισμούς. Οὐτωμία μαθήτρια, ἡ ὥποια εἰς τὴν τραπέζαν μὲ τὴν μεγάλην ἀσπρην ποδιά τῆς σιδερώνυχα, θὰ εὑρεθῇ μετ' ὅλιγον εἰς τὸ πιάνο καὶ θὰ δεχθῇ ἵσως τὰ συγχαρητήρια τῶν καθηγητῶν τῆς διὰ τὴν θαυμασίαν τῆς ἐπελέσιν.

Η ἀμιλλὰ ὑπάρχει μεταξὺ διων τῶν μαθήτριῶν. Δὲν ἐκδηλοῦνται οὐδὲν ὑπάρχει οὐδεμία περιφρόνησις ἐκ μέρους τῶν εὐπόρων μαθητριῶν πρὸς τὰς ἐργαζομένοις διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν ἢ τὴν μείωσιν τοῦ ποσοῦ τῶν διδάκτρων. Άλλ' οὔτε ἡ ἔκουσία αὐτὴ ἐργασία εἶναι δεκτὴ ἀπὸ μαθήτριας τῶν δποίων οἱ γονεῖς εἶναι εἰς θέσιν νὰ καταβάλλουν τὰ διδάκτρα καὶ τὰ τροφεῖα. Διὰ νὰ ὑπάρχῃ δικαίωμα, ὑπὸ τοὺς δρους τοῦτους, ἀπολλαγῆς ἢ μείωσεως τῶν διδάκτρων, πρέπει αἱ αἴτοις μαθήτριαι νὰ εὑρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην διπος βοηθήσουν ἑαυτὰς εἰς τὴν ἐκπαίδευσίν των.

Ἐπίτομεν διτὶ αἱ ἀποροὶ μαθήτριαι δικαιοῦνται διὰ τὴν πρόσωπον τῶν ἐργασίας νὰ ἐπι-

ζητήσουν τὴν ἀπαλλαγὴν ἢ τὴν μείωσιν τῶν διδάκτρων. Τοῦτο ἔξαρταται ἐκ τῶν δρῶν τῆς ἐργασίας τὰς δποίας ἢ καταβάλλῃ ἐκάστη. Διὲτη ἐκάστην ἡμερησίαν ὧδαν ἐργασίας παρέχεται ἐπὶ τῶν ἑπτησίων καὶ διπονόμεναι ὑπεροχέοντα κατὰ τὴν διατήρησιν τῶν διατηρητικῶν εἰκόποις πέντε δολαρίων. Η μαθήτρια ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς αὐτῆς καταστάσεως δρίζει τὰς ὥρας τῆς ἐργασίας.

Οὗτο τὸ Ἀμερικανὸν ἀπὸ τῆς νεαρωτέρας αὐτῆς ἡλικίας ἔξοικειοῦται εἰς τὴν ἐργασίαν, εἰς τὴν πρωτοβουλίαν, εἰς τὴν ἐπίνοιαν. Ἀποκτᾷ οἰκονομικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ σχηματίζει τὴν ἐδραίαν πεποίθησιν διτὶ τὸ πᾶν ἔξαρταται ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ὀπτεῖται ἐνωρὶς εἰς τὴν πάλην τῆς ζωῆς, διπος ἀποκτήσῃ τὰ τελειότερα δπλα καὶ διατηρητὴ ἐντελέστερον διὰ τὸν τελικὸν θρίαμβον.

Ἀπέναντι τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς τῆς ἀγω-

γῆς καὶ τῆς ἐκπαίδευσεως τῶν Ἀμερικανίδων αἱ Ἑλληνίδες τῆς ἀστικῆς τάξεως εὑρίσκονται εἰς τοὺς ἀντίποδας, καταπονούμεναι ἐπὶ τινὰ ἔτη μὲ τὴν κλασσικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἀφινόμεναι ὑπεροχέοντα πέντε δολαρίων. Η μαθήτρια ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς ὧδας κατὰ τὴν διποίαν θὰ ἀπαλλάξουν τὸν ἀγαμού πρὸς τὸν ἔγγαμον βίον. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἀτομικὴν ἱκανοποίησιν καὶ περιορίζει πᾶσαν τὴν φιλοδοξίαν των. Διὰ τοῦτο δὲται αἱ τελειοποίησις τῆς παιδιαγωγικῆς, δπλα αἱ εὐφυεῖς ἐπινοήσεις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος καὶ αἱ ἐκλεπτύνσεις τῆς ἀγωγῆς εἶναι δι τὸν ἡμέραν μεριάν τοῦν ἀποκτημογῆς. Τὸν διανοιγόμενον δρόμον τῆς προσδοκίας ἀπὸ πολὺ μακράν καὶ διστυχῶς πολὺ βραδέως.

Σ. ΛΟΒΕΡΔΟΣ

ΤΑ ΔΥΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

Διήρημα

Τὰ δύο ἐκεῖνα ξενοδοχεῖα, καθὼς ἦταν κοντά κοντὰ τὸ ἔνα μὲ τὸ ὄλλο, εἶχαν κάτι τι ποὺ ἀμέσως ἔκαμψε ἐντύπωσι. Ἀπὸ τὸ ἔνα μέρος, ἔνα μεγάλο νεόκτιστο κτίριο, γεμάτο ἀπὸ ζωή, ἀπὸ κίνησι, μὲ δλαις τῆς θύρας δρθάνοικταις, μὲ τὸ λεωφορεῖο τῶν ταξειδιωτῶν σταματημένο ἐκεὶ ἐμπρός, μὲ τ' ἄλλογα ποὺ ἄχνιζαν καθὼς τὰς ἔξειναν, μὲ τοὺς ταξειδιώτας ποὺ εἶχαν κατεβῆ καὶ ἔπιαν στὴ σκιά, κοντὰ στὸν τοίχο, μὲ τὴν αὖλη γεμάτη ἀπὸ μουλάρια, ἀπὸ κάρρα, ἀπὸ καράγωγεις ξαπλωμένους κάτω ἀπὸ τὸ ἔνα ξύλινο στέγασμα, ἔως ποὺ νὰ δροσίσῃ. Μέσα φωναίς, βλαστήματις, μπουκιάς ἀπάνω στὰ τραπέζια, τὰ τσουγκρέσματα τῶν ποτηριῶν, διόρυθμος τῶν μπιλλιάρδων, οἱ φελοὶ τῆς τσιτσιμύρας ποὺ ἀνατινάζονται στὸν δέρα, καὶ πειδὸν δυνατὴ ἀπ' δλη αὐτὴ τὴν ἀντάρα, μία φωνὴ χαρούμενη, τρανταχτή, ποὺ τραγουδοῦσε καὶ ἔτοιζαν δλα τὰ τξάμια:

‘Η ώραία Μαργαρώ,
‘Η ώραία Μαργαρώ!

Τὸ ἀπέναντι ξενοδοχεῖον ἀπεναντίας, ἥσυχο καὶ σὰν ἐρημωμένο. Χορταρισμένη ἡ μεγάλη τοῦ θύρα, χαλασμένα τὰ παραθυρόφυλλα, τὰ σκαλοπάτια τοῦ μέρους ποὺ ἔμεναν τὰ σκυλιά

τερεοεωμένα μὲ πέτραις παρεμέναις ἀπὸ τὸν δρόμο..

— τὸ δλον τόσῳ φτωχικό, τόσῳ ἐλεεινό, ποὺ

ἦταν, ἀλήθεια, θλεμούσην νὰ σταματήσῃ κανεὶς ἐκεὶ καὶ νὰ τηγήσῃ νὰ πῆ μια.

Καθὼς ἐμπήκα, ηδρὰ μιὰ μακρινά, ἔρημη καὶ μελαγχολικὴ αἴθουσα. Τὸ ἐκθαμβωτικό φῶς τοιῶν μεγάλων παθανύρων ποὺ δὲν εἶχαν παραπέτασμα τὴν ἔκανε ἀκόμη πειδὸν μελαγχολικὴ καὶ πειδὸν ἔρημη.

Στὸ βάθος, γυρισμένη πρὸς τὸ παραμύθιο, ἦταν μιὰ γυναικα δρθια, καὶ ἐκύτταε μὲ πολλὴ προσοχὴ πρὸς τὰ ἔξω. Τὴν ἐφώναξα διόδο φοραίς. «Ἐ, κερά ξενοδόχα!» Εγνώσεις μαργάριτας, βλαστήματις, μπουκιάς ἀπάνω στὰ τραπέζια, τὰ τσουγκρέσματα τῶν ποτηριῶν, διόρυθμος τῶν μπιλλιάρδων, οἱ φελοὶ τῆς τσιτσιμύρας, μαραμένο, χαρωμένο, λειφανίασμένο, — πειτεύλιγμένο μὲ κάτι σκούραις νταντέλλαις ἀπ' ἔκεινας ποὺ φοροῦν στὸν τόπο μας μόνον ἡ γρηγ. «Ως τόσο δὲν ἦταν τόσο γρηγά ἀλλὰ τὰ πολλὰ κλάματα τὴν εἶχαν μαράνει.

«Τί δρίζετε;» μὲροτείησε σκουπίζοντας τὰ ματιά.

— Να καθήσω λίγο καὶ νὰ πῶ κάτι..

Μ' ἐκύτταε μὲ μεγάλη τῆς ἀπορίας χωρὶς νὰ κινηθῇ καθηλώνο ἀπὸ τὴν θέσι της, ωσάν νὰ μὴν ἐννοοῦσε.

— «Μὰ δὲν εἶναι ξενοδοχεῖο, ἐδῶ.»

Η γυναικα ἐστέναξε. «Οχι πῶς!, ξενοδοχεῖο εἶναι, στοὺς δρισμούς σας... Μὰ γιατὶ δὲν

πάτε άντικου σάν τους άλλους; Είνε πειδ χαρούμενα έκει...

— Είνε περισσότερο χαρούμενα άπ' ότι πρέπει για μένα... Προτιμώ νά μείνω έδω. Και χωρίς νά περιμείνω νά μου άπαντηση έτοποθετήθηκα σ' ένα τραπέζι...

Ένω έπινα, έπροσπταμηδα νά τήν κάμιω νά διμήχηση.

«Δεν σάς έρχεται συχνά έδω κόσμος, κερά μουν, έ;»

— "Ω! δχι, άφεντικό, ποτέ, κανένας... "Ολους τους δρόσεις νά πηγαίνουν άντικρυ. Έδω τους φαίνεται πώς είνε πολὺ μελαγχολικά... "Η άληθεια είνε πώς το ξενοδοχείο μας δεν είνε πολὺ ενχάριστο. Έγώ ωραία δὲν είμαι, μ' έχουν τσακίσει οι πυρετοί, τά δυό μου μικρά κορδίτσια άπειναν... "Έκει, άντικρυ, άπεναντίας, δύο γέλια είνε. Το ξενοδοχείο το έχει μιὰ Άρλεξιάνα, μιὰ ώμορφογυναῖκα μὲ ντατέλλαις, και τρεις σειραῖς χρυσῆς μλυσσίδα γύρω στο λαιμό. Ο δηγὸς τοῦ λεωφορείου ποῦ είνε άγαπητικός της τῆς πηγαίνει τοὺς ταξειδιώτας Σου έχει και ένα σωρὸ παστρικαὶς γιὰ ύπηρτειας. . . Ετοι ή πελατεία δὲν άπολείπει!..

"Εξαφνα άπο τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δρόμου, έγινε μεγάλη κίνησις.

Τὸ λεωφορεῖο ξεκίνησε μέσ' τὸν κονιορτό. Ακούσθηκαν τὸ καμτσίκι και ἡ σάλπιγξ τοῦ δδηγοῦ, ἡ παστρικαὶς ποῦ ἔτρεξαν κάτω στὴν θύρα και ἐφώναζαν «Στὸ καλό! Στὸ καλό!» και περισσότερο άπο δλα αντὰ ἡ ίδια τρανταχτὴ φωνὴ ποῦ ἐπαναλάμβανε δλοένα τρανταχτότερα

"Η ωραία Μαργαρώ,

"Η ωραία Μαργαρώ!

Καθὼς άκούσθηκε ἡ φωνὴ αυτή, ἡ ξενοδόχος ἀρχίσει νά τρέμῃ σύσσωμος, και ἐγύρισε πρὸς τὸ μέρος μου. «Ακούτε; μοῦ εἴπε σιγὰ σιγά, δ' ἀνδρας μου είνε... Ωραία δὲν τραγουδάει; »

Και δλότρεμη μὲ τὰ χέρια τεντωμένα ἐμπρός, μὲ τὰ μάτια βουρκωμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα ποῦ τήν ἀσχῆμιζαν ἀκόμη περισσότερο, ήτανόσαν σ' ἔκστασις έκει ἐμπρός στὸ παράθυρο και ἀκούει τὸν Ιωσέ της νά τραγουδάῃ γιὰ τὴν Άρλεξιάνα.

"Αχ! Η ωραία Μαργαρώ!

"Ωραία Μαργαρώ...

Μετάφρ. Χρ. Θερ. Δαραλέξη. ALPHONSE DAUDET

KNUT HAMSUN

ΠΑΝ*

Μυθιστόρημα

ΣΤ

Κ ἀποιος μ' ἐρώτησε ἀν ἄφισα τὸ κυνῆγι.

Δύο ήμέρες ποῦ φάρενεν ἔκει τριγύρῳ δὲν μ' ἀκούσεις νά φισω μιὰ τουφεκιά. "Εμενα στὸ σπίτι μου δις ποῦ μοῦ τελείωσαν τὰ τρόφιμά μουν.

Τὴν ἀλλην ήμέρα πῆρα πάλι δρόμο. Τὸ δάσος ἥτο καταπράσινο παντοῦ μιὰ μοσχοβαλία ἀπὸ τὸ χῶμα και τὰ δένδρα τὰ κρεμύδια ξεφύτρωνται ἀνάμεσα στοὺς βάλτους. Νευρικὸς λιγάκι, περπατοῦσα, καθόμουν και πάλι περπατοῦσα. Τρεῖς ήμέρες τώρα δὲν είχα ίδη ψυχή, παρὰ μόνο τὸν χθεσινὸν φαρόδα. Κ' ἔλεγα μέσα μου: "Ισως σήμερα τὸ βράδυ θάχω πάλι στὸ σύνορο τοῦ δάσους κανένα συναπάντημα, ἔκει ποῦ ξαναεῖδα μιὰ φορά τὸν γιατρὸ μὲ τὴν Έδουάρδα. "Ισως νὰ κάνουν πάλι τὸν περίπατο τοὺς σαν τὴν ἀλλην ήμέρα... Μὰ γιατὶ δύο νά τοὺς συλλογίζωμα; . . . Χτύπησα δύο ἀγριόκοττες κ' ἔψησα τὴ μιὰ. "Επειτα ἔδεσα πάλι πον Αἴσωπο.

Ἐτρωγά ξαπλωμένος στὸ χῶμα. Μιὰ γαλήνη ἀπέραντη ἐσκέπαξε τὴν έξοχή, και μόνο κάποιο ἀνατούχιασμα τοῦ δέρος ἡ κάποιο κελάδημα πουλιοῦ τὴν τάραζε ποῦ και ποῦ. Κύπταζα τὰ εὐλύγιστα κλαδιά νά σειοῦνται νανουριστά τὸ σιγαλό δεράκι έκανε τὸν σκοπό του, ἐπερνε τὴν ἄχνη τῆς γύρεως ἀπὸ κλαδὶ σὲ κλαδὶ και γέμιζε κάνε κάλυκα λουλουδιοῦ. Τὸ δάσος δλόκληρο ἥτο μαγεμένο. Μιὰ κάμπια πράσινη σέρνεται ἀκούραστη σ' ἔνα κλαδί. "Έχει μάτια και δὲν βλέπει τίποτε τριγύρῳ τῆς ποῦ και ποῦ στυλώνεται και φάγνει στὸ κενόν, γιὰ νά ξεχωρίσῃ κανένα ἐμπόδιο στὸν δρόμο τῆς. Φαίνεται σάν πράσινη κλωστὴ ποῦ κάνει κάποιο σιγαλό στρίφωμα. "Ισως τὸ βράδυ νά φιάσῃ στὸ τέλος τοῦ ταξιδιοῦ τῆς.

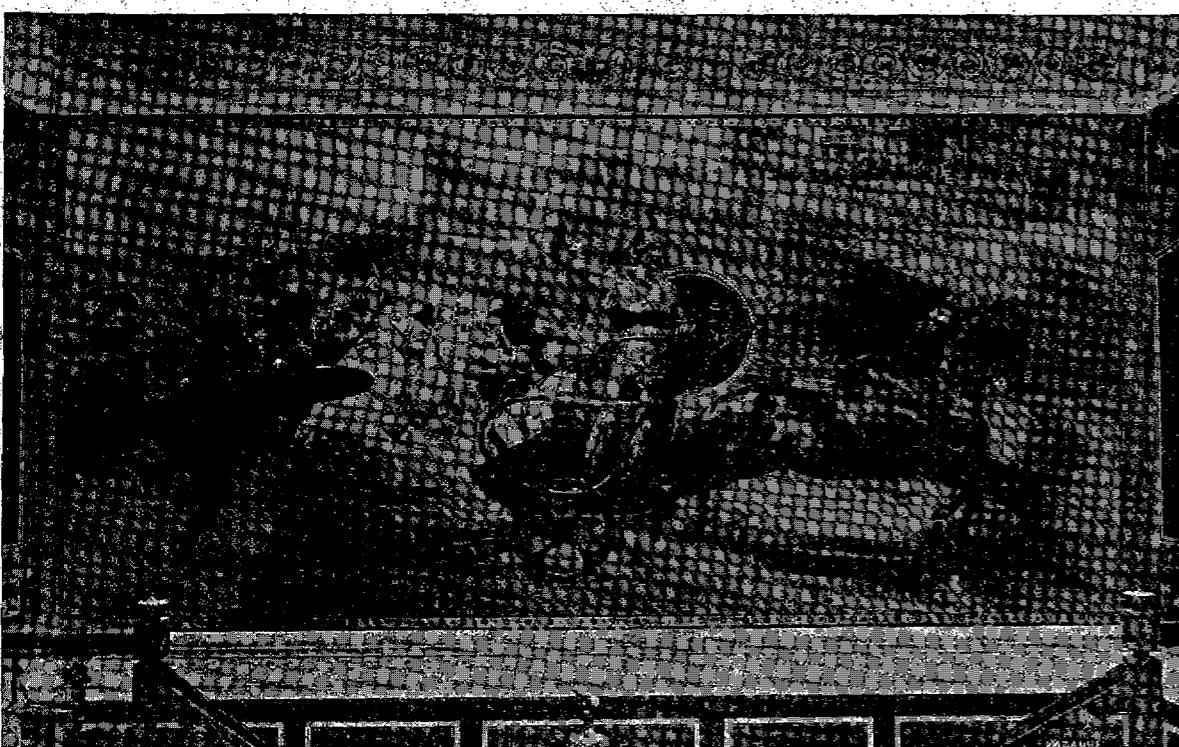
Πάντα ή ίδια γαλήνη. Σηκόνομαι και κάνω μερικὰ βήματα. Ξανακάθομαι και ξαναπερπατῶ. Είνε τέσσερες ή ώρα ἀπάνω κάτω. Στῆς εἴη θά πάρω πάλι τὸν δρόμο τοῦ σπιτιοῦ μου μὲ τὴν ἐλπίδα νάταντησω κανένα. "Έχω δυό

ώρες ἀκόμη μπροστά μου και είμαι ἀνήσυχος. Τινάζω τὰ φούχα μου ποῦ είνε γεμάτα ἀπὸ βρύνα και χορτάρια. "Ολα τὰ μέρη ποῦ περνῶ τὰ ξέρω απόξει τὰ δένδρα, οἱ πέτρες μένουν πάντα στὸ ίδιο μέρος, στὴ μοναξιά τους τὰ φύλλα τριζοβολῶν κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μουν. Τὸ μονότονο ψιθύρισμα, οἱ πέτρες και τὰ δένδρα, ποῦ μὲ γνωρίζουν, μὲ συγκινοῦνται βαθειά, μιὰ παραξενη ἐνχαρίστηση φθάνει δις στὴν καρδιά μουν, δλα μοῦ φαίνονται πῶς την χαρδιά μουν, δλα μοῦ φαίνονται πῶς την καρδιά μουν, μὲ καλημερίζουν και γίνονται ένα μὲ τὴν ψυχή μουν κ' ἔρωτενομαι μὲ τὸ καθετή τριγύρῳ μουν. Σηκόνων ένα κλαδάκι ξεφαμένο ἀπὸ τὴ γῆ και τὸ κυτίσω. Είνε μισσαπημένο ἥ ταπεινή τοῦ φλούδα μουν μιλεῖ στὴν ψυχή και μιὰ ἐφήμερη εὐσπλαχνία γίνοτρα δις στὴν καρδιά μουν. "Οταν σηκόνομαι γιὰ νά φύγω δὲν τὸ πετῶ μακριά μουν, τὸ δάφνω σιγὰ - σιγὰ ἀπάνω στὸ χῶμα κ' ἔκει ἀκόμα μουν ἀρέσει. Μὲ τὰ μάτια δακουσμένα τοῦ φίγων ἀκόμα ένα βλέμμα τελευταῖο, ποὺν τάφρισω.

Είνε πέντε ή ώρα. Ο ήλιος μὲ γέλασε περπάτησα κατὰ τὴ δύσι ἀπὸ τὸ πρωΐ πάσι μπροστά μισὴ ώρα, κατὰ τὸ ήλιακὸ φωλόγυ ποῦ ἔχω μπροστά στὴ θύρα τοῦ καλυβιοῦ μουν. Τρεβά δλόκη μερικὸ δρόμο, γιὰ νά σκοτώσω τὸν καϊδό. Και τὰ φύλλα τριζοβολῶν κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μουν. . . "Ετοι περνῶ μιὰ δλόκηη ώρα.

Αποκάτω μουν βλέπω τὸ ποταμάκι και τὸν μικρὸ νερόμυλο, ποῦ δλον τὸν κειμῶνα ήτον σκλαβωμένος μέσα στὰ παγωμένα νερά. Η ρόδα τοῦ γυρίζει και ὁ κρότος τῆς μὲ ξυντριψτὸ τὸν τονειδοπλάνεμα μουν. . . Σταματῶ διαμάς και φωνάζω δυνάτα: "Η ώρα πέρασε! . . . Ενας καῦμδος μὲ σφάζει. Γυρίζω ἀμέσως πίσω νά δοδομος τῆς καλύβας μουν και ἀργησα πολὺ τὸ ξέρω. . . Γεηγορεύω τὸ βῆμα μουν, τοέχω. "Ο Αἴσωπος νοιώθει πῶς κάτι τρέχει, τεντῶνται τὸ σχοινί του, μὲ σέρνει μπροστά λαχανιασμένος. Τὰ ξερὰ φυλλώματα σπιθορολῶν γύρω μαζ. "Οταν φιάσαμε στὸ σύνορο τοῦ δάσους, δεν ἤτον κανένας ἔκει, ἔρημια παγιτοῦ. . .

* Ιδε σελ. 18.

ΤΑ ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΚΕΡΚΙΡΑΣ

Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΟΣ

« Κανένας δὲν είνε! » είπα. Καὶ δύως αὐτοιον περίμενα!

Ἐφύγα γρήγορα μὲ χίλιες δύο σκέψεις, πῶς μὲ τυραννοῦσαν. Πέφασα μπροστὰ στὸ καλύβι μου καὶ τράβηξα πρὸς τὸ Σίριλονδ, μὲ τὸν Αἴσωπο, τὴν τσάντα μου, τὸ τουφέκι μου, ἔτσι δπως ἥμουν.

Ο. κ. Μάκ μὲ δέχθηκε μὲ τὴ μεγαλείτερῃ καλωδύνῃ καὶ μὲ προσκάλεσε νὰ δειπνήσω μᾶς τους.

Ζ

Νομίζω πῶς ἔχω τὴν ἵκανότητα νὰ διαβάσω στὴν φυχὴ τῶν ἄλλων... Τσως είνε πλάνη... Μερικὲς στιγμὲς ἔχω τὴν πεποίθησι πῶς βλέπω τί γίνεται μέσα στὸ βάθμος τῶν πλασμάτων, μολονότι δὲν εἰμαὶ καὶ πολὺ δυνατὸ κεφάλι. Ανδρες καὶ γυναικες κάθονται μαζὶ μου σ' ἕνα δωμάτιο καὶ ἔγω μαντεύω τί συλλογίζονται, τί σκέπτονται για μένα. Ἐξηγῶ τὰ κινηματά τους. Κάποτε τὸ αἷμα τους ἀνεβαίνει στὰ μάγουλα, ἄλλοτε κάνουν πῶς κυττάζουν ἄλλοι καὶ μὲ προσέχουν μὲ τὴν ἄφοι τους ματιού τους. Τίποτε δὲν μοῦ ξεφεύγει ἀπὸ δλα αὐτά: αὐτοὶ οὔτε φαντάζονται πῶς ἔγω ξέρω τὶ ἔχουν στὸ μναλό τους. Εἰνε πολλὰ χρόνια, ποῦ αἰσθάνομαι αὐτὴ τὴ δύναμι... Τσως καὶ νάπατῶμαι...

Πέφασα τὴν βραδεία στὸ σαλόνι τοῦ κ. Μάκ. Μποροῦσα νὰ φύγω καὶ ἀμέσως, γιατὶ δὲν εὑρισκα κανένα ἐνδιαφέρον νὰ μένω ἔκει· ἂν εἶχα ἔλθει ἐκεῖ, ἡτο γιατὶ κάποια σκοτεινὴ θέλησις μέσα μοῦ μὲ εἶχε σπρώξει μὰ μποροῦσα πάλι νὰ φύγω μόλις ἥλιθα; Μετὰ τὸ δεῖπνο παῖξαμε γουΐστ, πίνοντες γκρόγκ. Εἶχα τὸ κεφάλι σκυρτό. Ἀπὸ πίσω ἡ Ἐδουάρδα πηγανοερχότανε. Ο γιατρὸς εἶχε πάει στὸ σπίτι του.

Ο κ. Μάκ μοῦδειξε μὲ θαυμασμοὺς τῆς λάμπες μὲ τὸ μεταλλικὸ λάδι, τῆς πρώτες του νέου αὐτοῦ συστήματος, ποῦ εἶχαν ἔλθει στὰ μέρη ἔκεινα, ὀφαίες λάμπες μὲ βάσεις ἀπὸ μολύβι. Τῆς ἀναρρηματικὸς του, ἀπὸ φόρο μητῶς συμβῇ κανένα δυστύχημα. Μοῦ μῆλης υπερέφερα γιὰ τὸν παπποῦ του, τὸν πρόδενο: «Ο παπποῦς μου, δ πρόδενος Μάκ, ἔλαβε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Καρόλου — Ιωάννου αὐτὴν τὴν καρφίτσα, δῶρο», εἶπε, καὶ ἀγγίξε μὲ τὸ δάχτυλο τὴ διαμαντένια καρφίτσα του. Η γυναικα του ἡτο πεθαμένη μοῦ ἔδειξε στὸ γειτονικὸ δωμάτιο τὴν εἰκόνα της, εἰκόνα μιᾶς γυναικας μ' εὐγενικὸ ύφος, μὲ χαριτωμένο χαμόγελο καὶ

μ' ἔνα σκουφωμα ἀπὸ δαντέλλες στὰ κεφάλι. Στὸ ἴδιο δωμάτιο ἡτο μία βιβλιοθήκη, μὲ γαλλικὰ βιβλία, κληρονομία τῶν προγόνων τους χωρὶς ἄλλο. Μερικὰ ἀπὸ τὰ βιβλία αὐτὰ ἦσαν ἐπιστημονικά. «Ο κ. Μάκ θὰ ἡτο, φαινεται, σπουδασμένος ἀνθρώπως.

Οι δύο του ὑπάλληλοι προσεκλήθησαν γιὰ τὸ γουΐστ. «Επαιξαν μὲ μεγάλῃ ἀφοσίωσι καὶ δύως ἔκαναν λάθη. Η Ἐδουάρδα βοήθησε τὸν ἔνα ἀπ' αὐτοὺς.

Ἐγὼ εἶχα τὴ δυστυχία νάναποδογυρίσω τὸ ποτῆρι μου. Στενοχωρημένος πολὺ στρωθηκα ἀπάνω:

— “Ωχ! ἀναποδογύρισα τὸ ποτῆρι μου.

Η Ἐδουάρδα ἐσκασε στὰ γέλια καὶ εἶπε.

— Τὸ βλέπομε! Τὸ βλέπομε!

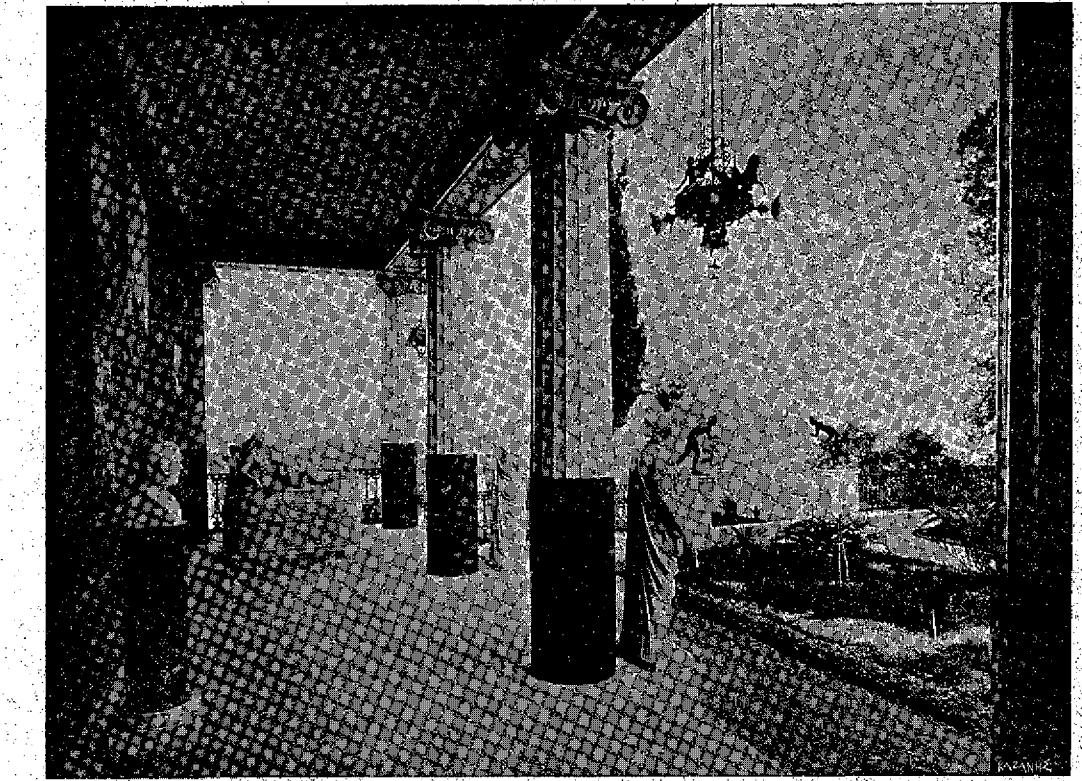
Μὲ βεβαίωσαν δλοὶ πῶς δὲν ἡτο τίποτε. Μοῦ φέρανε μιὰ πετούτα νὰ σκουπισθῶ κ' ἔπειτα τὸ παιγνίδι ξανάρχισε. Τώρολόγι πτύπησε ἔνδεκα.

Τὸ γέλιο τῆς Ἐδουάρδας μοῦ προξένησε καποια ἀσφιστη δυσαφέσκεια τὴν παρατηροῦσα καλὰ καὶ μοῦ φαινόταν τώρα πῶς τὸ πρόσωπό της ἡτο πολὺ κοινὸ καὶ δχι καὶ τόσο θελκτικό. Ἐπὶ τέλους δ κ. Μάκ διέκοψε τὸ παιγνίδι, μὲ τὴν πρόφασι πῶς ἡτον ὥδα νὰ κοιμηθοῦν δι ὑπάλληλοι του. «Ελειτα ξαπλώθηκε στὸν καναπέ, μοῦ ἀνήγγειλε πῶς ἔσκοπεν νὰ βάλῃ μιὰ ἐπιγραφὴ στὸν πρόσωψι τοῦ σπιτιού του, καὶ ζήτησε τὴ γνώμη μου γιὰ τὸ χρῆμα ποῦ ἔπρεπε νὰ προτιμήσῃ. Εἶχα ἀρχίσει νὰ βαρειοῦμαι καὶ ὀποκούδηκα ὅπως μοῦ κατέβηκε: — Καμετέ την μάνη.

— Μαύρη! ἔπανέλαβεν δ κ. Μάκ. Αὐτὸ ἔλεγα κ' ἔγω! «Αποθήκη ἀλατος καὶ πεντα βαρέλια» μὲ μεγάλα μαῦρα στοιχεῖα. Θάχη πολλὴ μεγαλοπρέπεια... Ἐδουάρδα δὲν πᾶς νὰ κοιμηθῆση.

Η νέα στρωθηκε μοῦσφιξε τὸ χέρι κ' ἔφρυγε. «Εμεῖς μείναμε λιγάκι, συνομιλοῦντες γιὰ τὸν καινούριο σιδηρόδρομο καὶ γιὰ τὴν πρώτη τηλεγραφικὴ γραμμή, ποῦ τὴν περιμένεναν ἀκόμα. Πόσον καιρὸ ἔπρεπε νὰ περιμένουν τὸν τηλεγραφο στὰ υπερβόρεια αὐτὰ μέρη;... Επειτα σωπάσαμε.

— Βλέπετε, ξανάρχισεν δ κ. Μάκ, εἰμαὶ σαρανταές ἔτῶν καὶ γέμιδας στόρα μαλλιά. Ναί, ναί, αἰσθάνομαι πῶς γερῶν. Τὴν ἡμέρα μὲ πέροι κανένας γιὰ νέον ἀκόμα μὲ τὸ βράδυ ἔδω, μοναχός μοῦ χάνω τὸ κουράγιο μου. Κάνω πασιέντσες, καὶ μοῦ βγαίνουν δλες, γιατὶ κανω καὶ ζαβολιές.

ΤΟ ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΣΤΟΑ

— Σᾶς βγαίνουν γιατὶ κάνετε ζαβολιές; ρώτησα.

— Ναί.

Τὴν στιγμὴ αὐτὴ μοῦ φάνηκε πῶς διάβαζα στὰ μάτια του.

Πήγε τρόδο τὸ παράθυρο καὶ κύτταξε ἔξω. Η φάρι του καμπούριαζε, δ λαιμός του ἡτο τριχωτός. Σηκωθήκα κ' ἔγω. Γύρισε καὶ ἤρθε καταπάνω μοῦ, μὲ τὰ μακρούλα, μυτερά του σκαρπάτινα, μὲ τὰ μεγάλα δάχτυλα χωμένα στὴς τσέπες τοῦ γελέκου του, μὲ τοὺς ἀγκῶνες του ποῦ παῖξανε σάν φτερά στὰ πλευρά του. μ' ἔνα χαμόγελο στὰ χελι. Μοῦ ξανασίπε πάλι πῶς εἶχε στὴ διάθεσι μοῦ ἔνα πλοιό του καὶ μούδωκε τὸ χέρι.

— Αφῆστε με νὰ σᾶς συνοδεύσω, εἶπε, σβύνων τὴς λάμπες. Θὰ κάμω εὐχαρίστως σ' ἔνα ποτήριο.

Βγήκαμε. Μούδειξε τὸν δρόμο, ποῦ περνοῦσε μπροστὰ ἀπὸ τὸ σπίτι του σιδηρόδρομού καὶ εἶπε:

— Αποδῶ! Εἰνε συντομώτερα.

— Οχι. Συντομώτερα εἶνε ἀπὸ τὸν μῶλο. Εἴπαμε ἀκόμα μερικὰ λόγια γιὰ τὸ ζήτημα

αὐτὸ χωρὶς νὰ συμφωνήσωμε στὸ τέλος. Ήμον βέβαιος πῶς εἶχα δίκαιο ἔγω καὶ δὲν καταλάβαινα τὴν ἐπιμονή του. Επὶ τέλους ἔπροτενε νὰ πάρωμε καθένος διαφορετικὸ δρόμο. Εκείνος ποῦ θὰ ἔφθανε πρῶτος θὰ περιμενε τὸν ἄλλον μπροστὰ στὸ καλύβι μου. Φύγαμε καὶ σὲ λίγο ἔκεινος εἶχε χαθῆ μέσα στὸ δάσος.

Ἐγὼ περιπατοῦσα μὲ τὸ συνειδισμένο μου βῆμα, λογαριάζων πῶς θὰ ἔφθανα προτήτερα ἀπ' αὐτόν, τούλαχιστον πέντε λεπτά. Η ἐπιπληξίς μου ἡτον μεγάλη ὅταν ἔφθασα καὶ τὸ βρῆκα ἔκει.

Μοῦ φώναξε:

— Βλέπετε! Εγὼ πέρνω πάντα αὐτὸ τὸ δρόμο· εἶνε δ πιὸ σύντομος.

Τὸν κύτταζα ἀποδημένος. Δὲν φαινότανε ζεσταμένος καὶ χωρὶς ἄλλο δὲν θὰ εἶχε τρέξει. Αφοῦ μ' εὐχαρίστησε γιὰ τὴ βραδεία ποῦ πέρασα μαζὶ του, ἔφυγε ἀπὸ τὸν ίδιο δρόμο. Εγὼ συλλογίζομεν: «Παράξενο πρᾶγμα! Είνε δυνατὸν νὰ είμαι τόσο ἀπατημένος; Ε-καίμα τόσες φροντίδες αὐτοὺς τὸν μῶλο. Εἴπαμε ἀκόμα μερικὰ λόγια γιὰ τὸ ζήτημα

2

Έκτος μάλιστα δὲν είνε παρὰ προφάσεις...»

Η φάλη τοῦ κ. Μάκ αρχίσε να χώνεται μέσα στὰ πυκνὰ δένδρα. Κρυφά - κουμφά έτρεξε ἀποπίσω του. Ἐσκούπισε πολλές φορές τὸ πρόσωπό του δὲν ἥμουν πιὰ τόσο βέβαιος πῶς δὲν εἶχε τρέξει στὸν ἔρχομό. Προχωρούσε σιγά - σιγά. Ἐπὶ τέλους σταμάτησε στὸ σπίτι τοῦ σιδηρουργοῦ. Κρυμμένος μέσα στὴ σκιά, εἴδα ποὺ ἀνοίξε ἡ θύρα καὶ δ. κ. Μάκ υπῆκε μέσα.

Τὸ χρῶμα τοῦ νερού καὶ τῶν χριαριῶν μοῦ ἔδειχνε πῶς ἦτον μιὰ ὥρα ἀπὸ τὰ μεσάνυκτα.

H

Μερικὲς ἡμέρες πέρασαν ἔτοι κ' ἔτοι. Οἱ μόνοι μοῦ φίλοι ἤσαν τὸ δάσος καὶ ἡ ἀπέραντη μοναξιά. Θεέ μου! ποτὲ δὲν εἶχα αἰσθανθῆ τὴν μοναξιά μού τόσο πολὺ, ὅσο τὴν πρώτην ἡμέρα ἀπ' αὐτές. Η ἀνοίξις ἦτον στὴν ἄψη τῆς Εύροπα μυριόφυλλα στὰ λειβάδια εἶχαν φανῆ καὶ οἱ πρῶτοι σπίνοι καὶ οἱ καρδερίνες. Κάποτε ἔβγαζα δύο νομίσματα ἀπὸ τὴν τσέπη μου καὶ τὰ χτυποῦσα γὺν νὰ διακόψω τὴν οιγαλιά. Σύλλογιζόμονυ: δὲν παρουσιάζοντο ἔξαιρα διδερίκος καὶ ἡ Τζελίνα στὸ ἔρημο μονόπατι...!

Δὲν ἐνύχτωγε πιὰ καθόλου: δ ἡλιος βόντοῦσε στὴ θάλασσα καὶ ξανάβγαινε πάλι κατακόκκινος καὶ ζωηρὸς ἀπὸ τὸ λούτρό του. Σὲ ποιὰ κατάστασι βρισκόμονταν τὴν νύκτα, εἶνε ἀπίστευτο πρᾶγμα. Ὁ Πάν μοῦ φαινότανε πῶς ἦταν κουνιασμένος σ' ἓνα δένδρο καὶ κύταζε τὰ κινήματά μου. Μοῦ φαινότανε ἀκόμα πῶς εἶχε τὴν κοιλιά του ἀνοικτή καὶ καθότανε κουλουριασμένος σαν γὰρ ἥθελε νὰ πῇ ἀπὸ τὸ δένδρο μ' ἓνα σιωπηλὸ χαμόγελο, δὲν καταλάβαινε, πῶς δὲν ἥμουν πιὰ κύριος τῶν σκέψεων μου. Τὸ δάσος λαχτάριζε ἀπὸ συγκεχυμένους κρότους, ρουθουνίσματα ἀγρυπιῶν, φρανὲς πουλιῶν ὃ ἀρέας ἔγέμιζε ἀπὸ τὰ φυναχτὰ αὐτὰ συνημήματα. Τὸ σουσούρισμα τῆς μηλολόνης ἀγακατευότανε μὲ τοῦ πυράφητη: ἔνα ψιθύρισμα χυνότανε ἀπὸ παντοῦ κάτω ἀπὸ τὰ φυλλώματα. Πόσα πράγματα νάκουσῃ κανένας! Τρεῖς νύκτες δὲν κοιμήθηκα, συλλογίζομον τὸν Διδερίκο καὶ τὴν Τζελίνα.

Μπορεῖ νάρθουν ἔξαφνα, ἔλεγα μέσα μου. «Η Τζελίνα μὰ τραβήξῃ τὸν Διδερίκο κοντά σ' ἔνο δένδρο καὶ θὰ τοῦ πῆ: «Κάθισε ἐκεὶ καὶ

φύλαγε καλά. Θέλω νὰ μοῦ δέσῃ αὐτὸς δ κυνηγὸς τῆς κορδέλλες στὰ γοβάκια μου».

Ο κυνηγὸς εἶμαι ἔγω μὲ μιὰ μάτια ὃδ μιᾶ δώση νὰ τὸ καταλάβω. Η παρδά μου τὸ νοιώθει καὶ κτυπᾷ δυνατά. Η Τζελίνα εἶνε γημινή κάτω ἀπὸ μιὰ ψυλή βατίστα καὶ τὸ χέρι μου ἀγγίζει τὸ σφύρα της.

«Δέσε μου τῆς κορδέλλες στὰ γοβάκια μου» μοῦ εἶτε κατακόκκινη. Σὲ λέγο μωριμορίζει κολλητά στὸ στόμα μου: «Ω! δὲν ξέρεις νὰ δέσῃς τῆς κορδέλλες στὰ γοβάκια μου, δχι, δὲν ξέρεις νὰ τῆς δέσῃς, ἀγαπημένε μου...»

Ο ἥλιος βοντάει στὴ θάλασσα καὶ ξαναφάνεται κατακόκκινος σαν νὰ εἶχε πῆ κ' ἔμενυσε στὴ βουτιά ποὺ ἔκαμε. Καὶ δὲν ἀρέας εἶνε γεμάτος ἀπὸ μωριμορίζα. «Υστερα ἀπὸ μιὰ ὥρα εἶπε, μὲ τὰ χελιά τῆς κολλημένα στὰ δικά μου:

«Πρέπει νὰ ολφίσω».

Φεύγει καὶ μοῦ γνέφει μὲ τὰ χεράκια της. Τὸ πρόσωπό της εἶνε ἀναμμένο, ἔφωτικό. Ξαναγυρίζει πάλι καὶ μὲ χαιρετᾶ μὲ τὸ χέρι.

«Ο Διδερίκος τὴν πλησιάζει καὶ τῆς λέει:

— Τί ἔκαμες Τζελίνα! Τὰ εἶδα δλα.

Κ' ἔκεινη τοῦ ἀποκρίνεται.

— Τί ἔκαμα Διδερίκο; Τίποτε κακό δὲν ἔκαμα.

— Τὰ εἶδα δλα, Τζελίνα.

Φεύγουν καὶ οἱ δύο Αμαρτωλή, τρελλὴ ἀπὸ εντυχία, γεμίζει τὸ δάσος μὲ τὸ γέλιο της, τὸ χροούμενο καὶ καθαρό. Ποῦ πηγαίνει; - Νάντομώση τὸν πρῶτο κυνηγὸ ποὺ θὰ τῆς βγάλῃ δ δρόμος μπροστά της.

... Ήτο μεσάνυκτα. Ο Αλσωπος ἔκοψε τὸ σχοινί του καὶ κυνηγούσε μόνος του. Ακούγα τῆς πατισίες του στὰ ψφώματα. Ξαναγύρισε υστερα ἀπὸ μιὰ ὥρα. Μιὰ βοσκοκούλα πέρασε, ἔπλεκε κάλιτσα, τραγούδησε γλυκά καὶ κύταζε τοιγάρι της. Μὰ ποῦ ἤσαν τὰρνάκια της; Τί τὴν ἔφερνε στὸ δάσος μέσα στὴ νύκτα; Τίκοτε, τίποτε... Ισως κάποια ἔννοια, ίσως κάποια χαρά τί μ' ἔμελ' ἔμένα. Μοῦ ἤλθε στὸν νοῦ, πῶς ἀκούσεις τὰ γαυγίσματα τοῦ σκύλου μου καὶ μάντενες τὴν παρουσία μου.

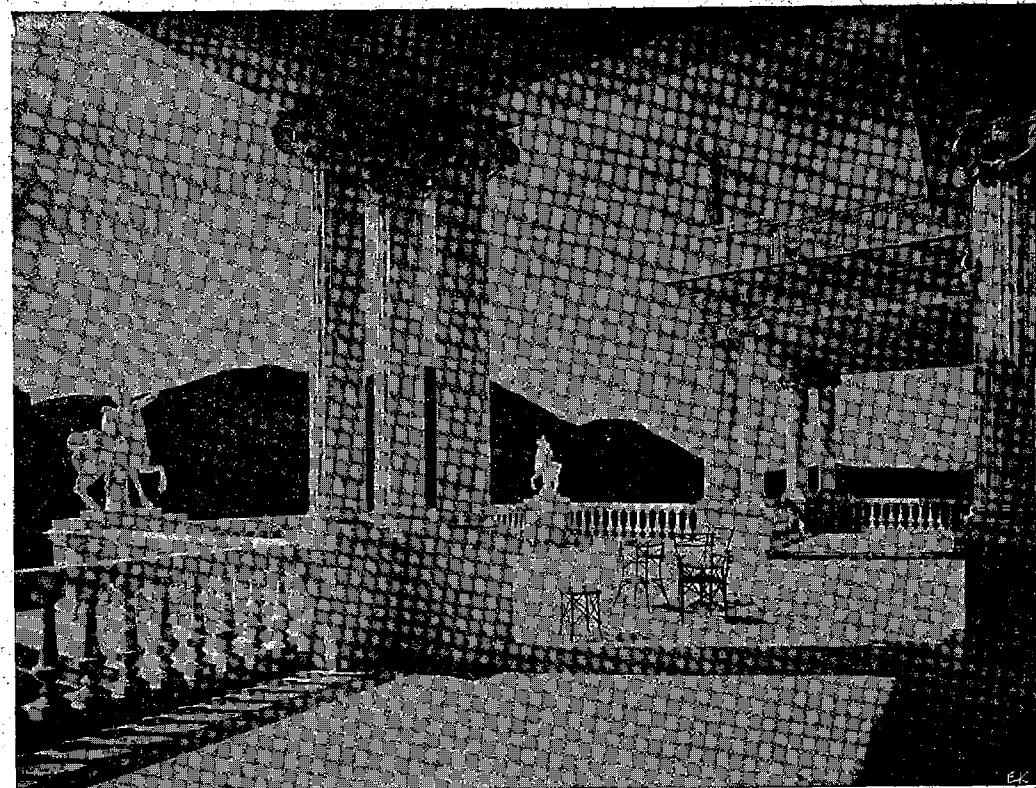
Σηκώθηκε μόλις ἐπλησίασε, καὶ τὴν καμάρωνα τόσο λεπτοκαμώμενη καὶ νέα. Ο Αλσωπος τὴν κύταζε.

— Απὸ ποῦ ἔρχεσαι; τὴν ἔρωτησα.

— Απ' τὸν νερόμυλο.

Τῇ νάκωνε τάχα τέτοια ὥρα στὸν νερόμυλο;

— Δὲν φοβάσαι ποὺ περπατεῖς τέτοια ὥρα στὸ δάσος, τόσο νέα καὶ σερπετή;

ΤΟ ΑΧΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΤΟ ΑΝΔΡΙΩΝ

— Θέλωμε βυοχὴ σὲ λιγάκι, τῆς λέω.

— Τί ώρα είνε; μερόωτησ.

Κύτταξα τὸν ἥλιο καὶ τῆς είπα:

— Κοντεύει πέντε.

— Τὸ καταλαβαίνετε τόσο καλὰ ἀπὸ τὸν ἥλιο.

— Ναί, τὸ βλέπω ἀπ' τὸν ἥλιο.

Σοιτάσαμε.

— Μὰ δταν δὲν ἔχῃ ἥλιο, πῶς κάνετε γιὰ νὰ βρίσκετε τὴν ὥρα;

— Χίλια ποάγματα μὲ δδηγοῦν: οἱ παλίρροιες, τὸ χορτάρι ποὺ γέρνει στὸ χῶμα κάποιες ώρες, τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν. Μερικά ἀρχίζουν καὶ κελαΐδον τὴν ὥρα ποὺ παύουν τὰλλα. Είνε ἀκόμα τὰ λουλούδια ποὺ σφαλοῦν πρὸς τὸ δειλινό, τὰ φυλλώματα ποὺ ἀλλοτε τὸ πράσινό τους εἶνε γναλιστερὸ κι' ἀλλοτε θαμπό. «Επειτα καταλαβαίνω μέσα μου τὴν ὥρα ποὺ περνάει, δὲν μοῦ φεύγει λεπτό.

— Αλήθεια, είπε.

Φοβήθηκα μήπως μᾶς πιάσῃ ἡ βροχὴ καὶ καθὼς δὲν ἥθελα νὰ τὴν κρατήσω περισσότερο στὸν δρόμο, ἔκαμα νὰ τὴν χαιρετίσω. Αὐτὴ δύμως μὲ ξαναρώτησε μᾶλα πράγματα: ἥθελε νὰ μάθῃ γιατὶ ἥλθα νὰ ζήσω ἐδῶ, γιατὶ πή-

Θ

Τὰ εἶπαμε μὲ τὴν Εδουάρδα.

γιατί στὸ κυνῆγι, γιατὶ τοῦτο καὶ γιατὶ ἔκεινο. Τῆς ἀποκρίθηκα πῶς χτυποῦσα μονάχα δόσο κυνῆγι μοῦ χρειαζόταν γιὰ τὸ φογί μου. Ο Αἰσωπός τὸν περισσότερο καὶ δὲ ἔξεκουφαζόταν.

Κοκκίνισε καὶ φάνηκε στενοχωρημένη. Κατάλαβα τότε πῶς τῆς εἶχαν μιλήσει γιὰ μένα καὶ πῶς αἱ ἐφωτήσις τῆς τῆς εἶχαν ὑπαγορευθῆ ἀπὸ κάποιον. Τὴν συμπαθοῦσα γιὰ τὸ ὑφος ποῦ εἶχε, ἔνα ὄφος ἔρημου παιδιοῦ συλλογίζομον πῶς δὲν θὰ εἶχε μητέρα ταῦδενατα χεράκια τῆς σοῦ ἔκαναν λύπη. "Αρχίσα νὰ συγκινοῦμαι.

"Οχι, τῆς εἶπα, δὲν σκότων γιὰ τὴν εὐχαρίστηση τῆς καταστροφῆς, ἀλλὰ μόνον γιὰ νὰ ζήσω. "Αν μοῦ χρειαζότανε ἔνας ἀλιάτεος σήμερα, δὲν θὰ σκότωνα δύο. Γιατὶ νὰ σκοτώσω περισσότερα; Τὸ ἄλλο τὸ σκοτώνω ἄριο.

Η ζωὴ μου δὴ περνοῦσε στὸ δάσος, ἥμοιον παιδὶ τοῦ λόγγου — τῆς ἔδωκα νὰ τὸ καταλάβῃ. 'Απὸ τὴν πρώτην Ἰουνίου τὸ κυνῆγι τοῦ λαγοῦ καὶ τῆς ἀγριοκοτᾶς ἡταν ἀπαγορευμένο καὶ καθὼς δὲν εἶχα πολλὰ πράγματα νὰ χτυπήσω, τρεφόμονυ μὲ ψάρια. Σὲ λίγο θὰ πήγαινα μὲ τὸ πλοϊο ποῦ μοῦ ὑποσχέθηκεν δι πατέρας τῆς. "Οχι βέβαια, δὲν κυνηγοῦσα ἀπὸ γοῦστο καταστροφῆς, ἀλλὰ γιὰ περνῶ δὴ τὴν ήμέρα μου στὸ δάσος. Περνοῦσα καλά, ἔτοιγα ξαπλωμένος στὸ χῶμα, δχι καθισμένος καὶ στύλωμένος σὲ μὰ καρέκλα δὲν εἶχα φόβο νάναποδογυρίσω τὸ ποτήρι μου. "Έκανα δὲν μοῦ ἀρεσε, ξαπλωνόμονυ ἀνάσκελα κ' ἔκλεινα τὰ μάτια, ἔλεγα δὲν μοῦ κατέβαινε ἀπὸ τὸ κεφάλι. Μοῦ κάπνιζε νὰ ξεφωνήσω καὶ θαρροῦσα πῶς ὀκουγα μιὰ φωνή, πούβγιανε ἀπὸ τὴ ζωντανὴ παρδιὰ τοῦ δάσους. Καταλάβατε; τῆς εἶπα στὸ τέλος,

*Ἐκείνη μοῦ ἀποκρίθηκε

— Ναί.

Ἐνοιωθα πῶς τὰ βλέμματά της ἦσαν καρφωμένα ἐπάνω μου καὶ εἶπα ἀκόμα:

"Αν ἡξερατε τί βλέπω, δταν περιπατῶ στὸ δάσος. Τὸν χειμῶνα διακρίνω ἀπάνω στὰ κιόνια τὰ πατήματα τῆς ἀγριοκοτᾶς. Λίγο μακρύτερα δὲν φαίνονται πειὰ τὰ πατήματα τῆς, τάει νὰ πῇ πῶς τὰ πουλιὰ πετεῖσανε. Τὰ ἵχνη δμως ποῦ ἀφίνουν οἱ φτερούγες τους μοῦ δείχνουν πρὸς πειὸ μέρος πρέπει νὰ τραβήξω γιὰ νὰ βρῶ τὸ κυνῆγι. Κάθε φορὰ ποῦ κάνω μιὰ ἀνακάλυψι· σὰν κι' αὐτή, ἔχω μιὰ καινούρια εὐχαρίστηση. Τὸ φθινόπωρο βλέπει κανένας συχνὰ τάστρα ποῦ κυλοῦνε. Συλλογίζομαι τότε στὴ μοναξιά μου: Μήπως εἶνε τάχα κα-

νένας κόσμος ποῦ χαλιέται; Κ' ἔγω τὸν βλέπω ἀποδῆ κάτω! . . . Τὸ καλοκαῖρι σὲ κάπιε φυλλαράκι εἶνε κ' ἔνα μαμούνι: ἄλλα εἶνε χωρίς φτερά καὶ δὲν κουνοῦνε, ζοῦν καὶ πεθαίνονταν στὸ φυλλαράκι ἀπάνω, ποῦ γεννήθηκαν. Γιὰ συλλογισθῆτε το! Κάποτε παρατηρῶ γαλάζιες μιῆγες Οἱ ἄλλοι δὲν τὰ πρόσεχον αὐτιά. Δὲν ἔξερο ἂν μὲ καταλαβαίνετε.

— Ναί, ναί, σᾶς καταλαβαίνω.

— Μ ἀρέσει ἀκόμα νὰ κυττάζω τὰ στάχυα τοσούς κι' αὐτὶ νὰ μέ κυττάζουν. Ποιός ξέρει! "Ενα χορταράκι σαλεύει ἐλαφρὰ καὶ εἶνε κάτι τι κι' αὐτό! Λέω ἀπὸ μέσα μου: Νὰ ἔνα χορταράκι ποῦ λαχταρεῖ. Καὶ δταν κάθιμαι καὶ κυττάζω κάνενα ἔλατο, βρίσκω τούλαχιστον ἔνα κλαδί του ποῦ μέ κάνει νὰ δυνιζοπολῶ. Κάποτε μοῦ συμβαίνει νάπαντὸ καὶ ἀνθρώπους ἔκει ποῦ τριγυρίζω.

Η Ἐδουάρδα σκυμμένη μ' ἀκούει. Δὲν τὴν ἀνεγνώριζα πειά. Καθὼς ἡτον ἀρηρημένη δὲν ἐπρόσεχε τὸν ἔαυτό της καὶ γινότανε ἀσγημη, μὲ τὸ πρόσωπο κοντό, μὲ τὸ χεῖλο κρεμασμένο.

— "Α! εἶπε κ' ἐτινάχθηκε.

— Αρχίσε νὰ ψιχαλίζει.

— Βρέχει, τῆς λέγω.

— Μὰ ναί, βρέχει.

Τὴν ἄφισα νὰ φύγῃ μόνη της καὶ τράβηξα τὸν δρόμο μο πρὸς τὸ καλύβι μου. Υστερ ἀπὸ λίγα λεπτά η βροχὴ ἔρχεται νὰ δυναμώνῃ. Ξαφνα ἀκούω κάποιον, πούτρεχε ἀπὸ πίσω μου σταματῶ καὶ βλέπω τὴν Ἐδουάρδα, κόκκινη καὶ χαμογελαστή.

— Λησμόνησα εἶπε, λαχανιασμένη, αὔριο θὰ πάμε στὸ νησὶ μὲ τὸ γιατρό. Μπορεῖτε νάρθετε;

— Αὔριο; Μπορῶ, μάλιστα.

— Τὸ εἶχα ξεχάσει, εἶπε πάλι χαμογελαστή. Καθὼς ξφευγε, παρατηρησα τὰ ώραια, λεπτοκαμιμένα γαμπάκια της, βρεγμένα ἀπὸ τὴ βροχή.

Τὰ γοράκια της ἦσαν πατημένα.

I

Θυμοῦμαι ἀκόμη πολὺ καλὰ ἔκεινη τὴν ήμέρα, ποῦ, μπροῦ νὰ εἶπω, πῶς τὸ καλοκαῖρι ἀρχίσε γιὰ μένα. Ο ήλιος ἔλαμπε τῷρα καὶ τὴν νύκτα εἶχε ξεράνει τὸ υγρὸ χῶμα" δὲρες ἡτον ἔλαφρὸς καὶ γλυκύπτωνος ὑστερ' ἀπὸ τὴ βροχή.

Ἐπῆγα στὸν μῶλο τὸ ἀπόγευμα. Τὰ νερά ἦταν γαλήνια καὶ διμίλες καὶ χάχανα ἔφθαναν

ώς ταῦτιά μου ἀπ' τὸ νησάκι, δπου παιδιὰ καὶ κορίτσια ἐδουλεύειν στὰ ψάρια. Ήτον ἔνα χαρούμενο ἀπόγευμα. Είχαμε μαζί μας πανέρια γεμάτα μὲ φαγώσιμα καὶ είμαστε ἔνα σωρὸ κόσμος, μοιρασμένοι στὰ δύο πλοῖα. Ήσαν καὶ νέες γυναικοῦλες μὲ ἀνοιχτὰ φορέματα . . . Ήμουν τόσο εὐχαριστημένος! τραγουδοῦσα μὲ σιγάλη φωνῆ.

Λπὸ ποῦ εἶχαν μαζευθῆ τόσα νειάτα; Ήσαν ἔκει τὰ κορίτσια τοῦ νομάρχου μὲ τῆς δασκάλες τους καθὼς καὶ οἱ κυρίες τοῦ πρεσβυτερίου. Πρώτη φορὰ τῆς ἔβλεπα, δλες τους δμως μοῦ φέρδηκαν μὲ τόση εὐγένεια, σὰν νὰ τὴς ἔγνωριζα ἀπὸ καϊδό. Καθὼς είχα χάσει τὴν συνήθεια τοῦ κόσμου, μοῦ ξέφευγαν μερικὰ πράγματα μιλοῦσα ξαφνα στὰ κορίτσια μὲ τὸ «έσύ». Μὰ δὲν τοὺς κακοφανότανε. Είπα ἀκόμη σὲ κάποια «καλὲ σὺ» καὶ σὲ ἄλλη «καλέ μου». Μοῦ τὸ συχώρεσαν καὶ αὐτό ἔκαναν πῶς δὲν ἀκούναν.

Ο κ Μάκ φοροῦσε, δπως τὸ συνείθιζε, ἔνα ἀκολλάριστο πουκάμισο καὶ τὴ διαμαντένια καρφίτσα του. Είχε πολὺ κέφι καὶ φώναζε στὴν ἄλλη βάρκα:

— Βρε τρελλόπαιδα, τὸν νοῦ σας στὰ πανέρια μὲ τῆς μποτίλιες! Γιατρέ, είσαι ὑπεύθυνος γιὰ τῆς μποτίλιες, νὰ τὸ ξέρης.

— Βέβαια, βέβαια, εἶπε δι γιατός

Τὰ λόγια αὐτά, ἀπὸ βάρκα σὲ βάρκα, αντηγόναν χαρούμετα, μ' ἔνα γιορτεδό τόνο.

Η Ἐδουάρδα φοροῦσε τὸ ίδιο φόρεμα ποῦ εἶχε καὶ χθές, εἴτε γιατὶ δὲν εἶχε ἄλλο, εἴτε γιατὶ τῆς ἀρεσε νὰ φορῇ τὸ ίδιο. Τὰ γοβάκια της ἦσαν τὰ ίδια. Τὰ χέρια της μοῦ φάνηκαν σὰ λιγάκι βρώμικα. Τὸ καπέλλο τῆς δμως ἡτον κατακαίνουργο, στολισμένο μὲ φτερά. "Εβαλε τὴ βαμμένη ζακέττα στὸ σκαμνὶ τῆς βάρκας καὶ κάθισε ἐπάνω.

Τὴν ὥρα ποῦ πάσαμε στὴ στεριά, ἔροιξα δυὸ πιστολιές μὲ τὸ δίκαννο πιπόλι μου, γιὰ νὰ εὐχαριστησώ τὸν κ Μάκ, ποῦ τὸ ήθελε. Σὲ λίγο δλη η συντροφιὰ ξεφωνίζε: «ζήτω! . . . ζήτω . . . !» Οι ἀνθρώποι ποῦ ξεραίναν τὰ ψάρια μας χαρέτισαν. Ο κ. Μάκ ξπιασε δμίλες μὲ τοὺς έργατες του. "Επειτα σκορπιοῦντη καὶ στὸ νησὶ καὶ μαζεύας μαργαρίτες καὶ καμπανέλια. "Ένα σωρὸ θαλασσοπούλια γέμιζαν τὸν δέρα καὶ τὸ περιγιάλι μὲ τῆς φωνές τους

Ξαπλωθήκαμε στὰ χορτάρια, κοντά σὲ μιὰ τούφα ἀπὸ ἀρωματικές ἀσπριδερές σημύδες. Επηγέρασε τὰ πανέρια δ. κ. Μάκ ξεβούλωσε τῆς

μποτίλιες. Τοιγύρω φορέματα, δλο μὲ ἀνοιχτὰ χρώματα, τουςγκρίσματα ποτηριῶν, ή θάλασσα, τάσπρα πανάκια . . . τραγουδοῦσαν κατί τι. Καὶ δλα τὰ μάγουλα ἀσχισαν νὰ κοκκινίζουν . . .

Πέρασε μιὰ ώρα καὶ ή ψυχή μου εἶνε γεμάτη χαρά Τιποτένια πράγματα μοῦ κάνουν ἐντύπωσι. "Ενα βέλο ποῖει μὲ τὸν δέρα γύρω ἀπὸ ἔνα καπέλλο, καποια μαλλάκια λύνονται, ματάκια λιγόνονται καὶ μισοκλείνουν ἀπ' τὰ γέλια, κ' ἔγω συγκινοῦμαι ἀπ' δλα αὐτά. "Ωχ! αὐτὴ η ήμέρα, αὐτὴ η ήμέρα!

— Μοῦ εἶπαν πῶς καθέσθε σὲ μιὰ παράξενη καλύβα, κύριε λοχαγέ.

— Μάλιστα, μιὰ φωλιά. . . Θεέ μου! πῶς μ' ὀρέσει! . . . Ελάτε νὰ μὲ ίδητε καμμιά μέρα, δεσποινίς: αὐτὴ η καλύβα δὲν έχει τὸ ταίρι της. Καὶ ἀποτίσω εἶνε ἔνα μεγάλο δάσος. Μιὰν ἄλλη κοπέλλα μοῦ λέει μὲ καλοσύνη.

— Πρώτη φορὰ ξοχεσθε στὰ βορεινά μας τὰ μέον;

— Ναί, καὶ ξέρω πιὰ δλον τὸ τόπο πέρα καὶ πέρα. Τὴν νύκτα καθόμαι μοναχός μου καὶ ἀντικρύζω τὰ βούνα, τὴ γῆ, τὸν ήλιο. Δὲν θέλω νὰ σᾶς πῶ μεγάλα λόγια. . . Μὰ τὶ θαυμάσιο καλοκαϊρί πουχτεῖτε στὰ μέρη! Μιὰ νύκτα, ἔκει ποῦ κοιμοῦνται δλοι, ξοχεται τὸ καλοκαϊράκι. . . Τὸ πρωὶ ξυπνάς καὶ νὰ σου το. "Εσκυφα ἀπ' τὸ πασάρυδο μου καὶ είδα τὸ καλοκαϊρι. "Έχω δυὸ παραμυράκια.

— Αλλη κοπέλλα ξοχεται. Η φωνή της καὶ τὰ χεράκια της εἶνε χαροτωμένα. . . Τὶ ἀξιολάτρευτε ποῦ ήσαν δλες τους!. . . Καὶ λέει:

— Θέλετε νάλλαξωμε τὰ λουλούδια μας; Είνε γούρι.

— Λπλωσα τὸ χέρι μου καὶ τῆς ἀποκρίθηκα: Καλά λέτε, δλες τάλλαξωμε σᾶς εὐχαριστῶ ποῦ μοῦ τὸ προτείνατε. . . Τὶ ώμορφη ποῦ είσαστε!

— Νπό τὴν ώρα ποῦ ήλθαμε ἀκούω τὴ φωνούλα σας. Τὶ γλυκειά ποῦ εἶνε!

— Εκείνη δημιως γύρισε πίσω καὶ εἶπε ξερά, ξερά.

— Τὶ πάθατε, καλέ; Δὲν σᾶς μίλησα ἐσᾶς.

Δὲν μοῦ μίλησε έμενα! Ντροπιασμένος ἀπὸ τὴ στραβομάρα μου ξελέγα μέσα μου: "Καλλίτερα νὰ ήμουν μακριά, νὰ ήμουν στὸ καλυάκι μου, ποῦ μοῦ μιλοῦσε μονάχα δ ἀνεμος."

— Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπα, ξκανα λάδος.

Τάλλα κορίτσια κυτταχθήκανε καὶ τραβήχθηκαν ἀπὸ κοντά μου γιὰ νὰ μὴ μὲ ντροπιασουν.

Τὴν στιγμὴ ἔκεινη μιὰ γυναικα χίνεται ἐπάνω μας. "Ολοι τὴν βλέπονταν: Είνε η Ἐδουάρδα. "Ερχεται δλοίσα πρὸς έμενα, κατί

λέει, πέφτει στὸν λαιμό μου, μὲ σφίγγει στὰ χέρια της καὶ μὲ φύλει πολλὲς φορὲς στὸ στόμα· καὶ σὲ κάθε φύλι κάτι λέει, μὰ τὶ λέει δὲν ἀκούω. Δὲν μποροῦσα νὰ καταλάβω τί ἔτρεχε: ή καρδιά μου εἶχε πιασθῆ καὶ δὲν ἔννοιωθα τίποτε ἄλλο, παρὰ τὸ φλογερό της βλέμμα. "Οταν μ' ἄφισε ἀπὸ τὰ χέρια της, τὸ λαιμάκι της φούσκωνε ἀπ' τὰ λαχάνιασμα. Καὶ στεκότανε ἀκόμα ἐκεῖ μὲ τὸ μελαχροινό της πρόσωπο· καὶ τὸν μελαχροινό της τὸν λαιμό, ψιλή, ἀδύνατη, μὲ σπίνες στὰ μάτια, ἀδιάφροη γιὰ δῆλο τὸν κόσμο.

Πολυεύσπλαγχνε Θεέ! Μὲ εἰλε φιλήσει μπροστὰ σ' δλον τὸν κόσμο! Ἐγὼ μασσοῦσα τὰ λόγια μου:

— Τί τρέχει, κυρία Ἑδουάρδα;

"Ἐννοιωθα τὸ αἷμα μου ποῦ χτυποῦσε μέσα στὸν λαιμό μου καὶ δὲν μποροῦσα νὰ μιλήσω κονδαρά.

— Δὲν είνε τίποτε, είπε ἐκείνη. Τὸ ἡθελα καὶ τῶκαμα Δὲν πειρᾶξει τίποτε.

Μηχανικῶς ἔβγαλα τὸ κασκέτο μου κ' ἔρωιξα τὰ μαλλιά μου πίσω. Τὴν ἐκύτταζα κ' ἔλεγα μὲ τὸν ἑαυτό μου: "Αλήθεια τὸ λέει πῶς δὲν πειρᾶξει τίποτε;

"Η φωνῇ τοῦ κ. Μᾶκ ἀκούσθηκε ἀπὸ τὴν ἀλλη ἄκοη τοῦ νησιοῦ. Δὲν μποροῦμε νὰ καταλάβωμε τί λέει· σκέπτομαι δῆμος μὲ χαρὰ πῶς δὲν εἶδε τίποτε, δὲν ἔρει τίποτε. "Οταν ἡσύχασα λιγάκι, πήγα κοντά στοὺς ἄλλους καὶ τοὺς εἴτα γελαστὸς καὶ μὲ ἀφέλεια:

— Συμπαθῆστε μὲ γι' αὐτὸ ποῦ ἔγινε δὲν ήτανε σωστό, είμαι νὰ σκάσω. Τὴ στιγμὴ ποῦ ἡ δεσποινὶς Ἑδουάρδα ἡθελε νάλλαξῃ τὰ λου-

λούδια τῆς μὲ τὰ δικά μου, δὲν ἔρω πῶς μοῦ ἥλθε κ' ἔκαμα αὐτὸ τὸ ἄτοπο. "Ἄς μὲ συχωρέσῃ! Συγχωρέστε μὲ δλοι σας. . . . Ἐλάτε μιὰ στιγμὴ στὴ θέσι μου: ἔω διδούμονοχος, δὲν ἔχω τὴν συνήθεια νὰ συναναστρέψωμαι μὲ κυρίες ἐπειτα. Καὶ λίγο κρασί, ἔγω ποῦ δὲν τὸ βαῖω στὸ στόμα. Παραβλέψετε λιγάκι.

Προσπαθοῦσα νὰ τὸ γρείσω στάστεια γιὰ νὰ ἔχασθη τὸ πρόγμα. Στάλκηθεία δῆμος δὲν εἶχα καμμιὰ ὅρεξι νὰ γελάσω. "Ἡ Ἑδουάρδα δὲν φαινότανε καθόλου ξαφνίσμενη ἀπ' τὰ λόγια μου, οὔτε προσπαθοῦσε νὰ σκεπάσῃ τὴν κακὴ ἐντύπωσι ποῦ ἔκαμαν τὰ τρελλοκαμώματά της. Ἐξ ἐναντίας κάθισε ποντά μου καὶ μ' ἐκύτταζε ὀλοένα. Ποῦ καὶ ποῦ μοῦ μιλοῦσε. Ἀρχίσαμε ὕστερα ἔνα παιγνίδι: τὴν χήρα ποῦ γυρεύει· γαμπρό. Ἐκείνη φώναξε δυνάτα τότε:

— Ἐγὼ διάλέγω τὸν λοχαγὸ Γκλάν δὲν θέλω ἄλλον ἀπ' αὐτόν.

Κτύπησα κάτω τὰ πόδια μου καὶ τῆς σφύριξα στὸ αὐτό:

— Γιὰ δνομα τοῦ Θεοῦ, σωπᾶστε!

Ξαφνίσθηκε, στραβιμούριασε, κατσούφιασε κ' ὕστερα ἔκαμε ἔνα ψευτοχαμόγελο, ἀδέξιο. Συγκινήθηκα δῶς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου· αὐτὸ παράπονο, ἔνα παράπονο ἐρημιᾶς κ' ἔγκατολεύφεως, ποῦ ἡτο ζωγραφισμένο στὰ μάτια της καὶ σὲ δλο τὸ ἀδύνατο κορδάκι της, εἰλε γιὰ μένα ἔνα ἀκατανίκητο θέλγητρο. Αἰσθάνθηκα μιὰ συμπάθεια γ' αὐτήν. Τῆς ἔλιαστα τὸ λιγνὸ καὶ μαχρουλὸ χεράκι της καὶ τῆς εἴπα.

— Ἀργότερα! ὅχι τώρα. Μποροῦμε νὰ ιδωθοῦμε καὶ αὐριο.

Ἐπεται συνέχεια.

Μετάφρ. Π. Νβ

λούδια τῆς μὲ τὰ δικά μου, δὲν ἔρω πῶς μοῦ ἥλθε κ' ἔκαμα αὐτὸ τὸ ἄτοπο. "Ἄς μὲ συχωρέσῃ! Συγχωρέστε μὲ δλοι σας. . . . Ἐλάτε μιὰ στιγμὴ στὴ θέσι μου: ἔω διδούμονοχος, δὲν ἔχω τὴν συνήθεια νὰ συναναστρέψωμαι μὲ κυρίες ἐπειτα. Καὶ λίγο κρασί, ἔγω ποῦ δὲν τὸ βαῖω στὸ στόμα. Παραβλέψετε λιγάκι.

Προσπαθοῦσα νὰ τὸ γρείσω στάστεια γιὰ νὰ ἔχασθη τὸ πρόγμα. Στάλκηθεία δῆμος δὲν εἶχα καμμιὰ ὅρεξι νὰ γελάσω. "Ἡ Ἑδουάρδα δὲν φαινότανε καθόλου ξαφνίσμενη ἀπ' τὰ λόγια μου, οὔτε προσπαθοῦσε νὰ σκεπάσῃ τὴν κακὴ ἐντύπωσι ποῦ ἔκαμαν τὰ τρελλοκαμώματά της. Ἐξ ἐναντίας κάθισε ποντά μου καὶ μ' ἐκύτταζε ὀλοένα. Ποῦ καὶ ποῦ μοῦ μιλοῦσε. Ἀρχίσαμε ὕστερα ἔνα παιγνίδι: τὴν χήρα ποῦ γυρεύει· γαμπρό. Ἐκείνη φώναξε δυνάτα τότε:

— Ἐγὼ διάλέγω τὸν λοχαγὸ Γκλάν δὲν θέλω ἄλλον ἀπ' αὐτόν.

Κτύπησα κάτω τὰ πόδια μου καὶ τῆς σφύριξα στὸ αὐτό:

— Γιὰ δνομα τοῦ Θεοῦ, σωπᾶστε!

Ξαφνίσθηκε, στραβιμούριασε, κατσούφιασε κ' ὕστερα ἔκαμε ἔνα ψευτοχαμόγελο, ἀδέξιο. Συγκινήθηκα δῶς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου· αὐτὸ παράπονο, ἔνα παράπονο ἐρημιᾶς κ' ἔγκατολεύφεως, ποῦ ἡτο ζωγραφισμένο στὰ μάτια της καὶ σὲ δλο τὸ ἀδύνατο κορδάκι της, εἰλε γιὰ μένα ἔνα ἀκατανίκητο θέλγητρο. Αἰσθάνθηκα μιὰ συμπάθεια γ' αὐτήν. Τῆς ἔλιαστα τὸ λιγνὸ καὶ μαχρουλὸ χεράκι της καὶ τῆς εἴπα.

— Ἀργότερα! ὅχι τώρα. Μποροῦμε νὰ ιδωθοῦμε καὶ αὐριο.

ΤΟ ΔΕΚΔΑΤΕΝΟΘΗΜΕΡΟΝ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ

Γεννούσιον Σενοπούλου: ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

[Σειρά δευτέρα]

Ο κ. Γεργόριος Εενόπουλος προχωρεῖ αἰσιώς εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν σκορπιομένων τέκνων του — μίαν εἰνυχίαν δχι πολὺ συνειδισμένην εἰς τοὺς "Ἑλληνας συγγραφεῖς" — καὶ μᾶς δίδει ἥδη, ὕστερα ἀπὸ ἔνα τοῦ θεάτρου σειράν τῶν διηγημάτων του.

Εἰς τὸν νέον αὐτὸν τόμον τοῦ ἀγαπητοῦ συγγραφέως κυριαρχεῖ, φύσει καὶ θέσει, ὁ «Ἐρως Ἐσταυρωμένος», τὸ διήγημα, τὸ δοποῖον πρῶτοι ἔγνωσισαν οἱ ἀναγνώσται των «Παναθηναίων». Ο ἴδιος διαγραφεῖ δὲν εἰμπορεῖ νάπορονψη τὴν ἔχωσιστήν του στοργὴν πρὸς τὸ τέκνον του, αὐτὸ καὶ τοῦ ἐπιδαψιλεύει μερικάς ἔξαιρετικάς περιποιήσεις, τοποθετῶν μὲ ἀγάπην πλησίον του δλα τὰ δῶρα, ποῦ ἔφερον εἰς τὸ λίκνον του πουταί καὶ ζωγράφοι, ἔνα ἔρωτιδέα δ δοποῖος στέκεται τόσον ἀσχηματικάνω εἰς τὸν σταυρόν του — ἔμπτευσις ἀπὸ τὴν κυριολεξίαν ἐνὸς τίλοιν — ἔνα ποίημα τοῦ Κοστῆ Παλαμᾶ, ἐμπνευσμένον ἀπὸ τὴν τραγικὴν ἡρωΐδα, μίαν ἐπιστολὴν τοῦ συγγραφέως πρὸς τὸν ποιητήν, δλόκηρον δηλαδὴ τὸ σχετικὸν ἀρχεῖον. "Ἄν δεν ἀπατῶμαι καὶ ἔνας μικρὸς ποιητικὸς πρόλογος ἀποτελεῖ καὶ αὐτὸς μίαν ἀπὸ τὰς ὄψιμους περιποιήσεις τῆς ἀνεξαντλήτου πατριαῆς στοργῆς. "Ἡ Στέλλα Βιολάντη είμπορει νὰ εἰπῇ κανεὶς δτι κατέβη εἰς τὸν ἄδικον τάφον της, μὲ πλούσια πτερόσιματα. "Η πτωχὴ κόρη! "Ἄν της ἔδιων ὁ Θεὸς ὡς φυσικὸν πατέρα τὸν κ. Εενόπουλον, αὐτὶ τοῦ ἀποτροπαῖον ἐκείνου Παναγῆ Βιολάντη, πόσον διαφορετικὴ θὰ ἦτον ἡ τύχη της!

Ο πωσδήποτε δ. κ. Εενόπουλος ἥλθε νὰ τὴν ἀναστήσῃ:

• Στὰ μαρμαρένια "Ηλύσια, στὰ Ηλύσια τῆς Τέχνης".

Καὶ τὴν ἀνέστησε, μὲ δλητην, τὴν εὐλάβειαν τῆς ποιητικῆς του ψυχῆς. Οἱ ἀναγνώσται τῶν «Παναθηναίων» γνωρίζουν πολὺ καλά τὴν σπαρακτικὴν αὐτὴν ιστορίαν, δτε εἰς μὴ μάρτυραν διαφορετικὴν θὰ ἦτον ἡ τύχη της!

ἀνάγκη νὰ τὴν ἐπαναλάβω εἰς τὰς λεπτομερεῖας της. Ἡ Στέλλα Βιολάντη είνε τὰ λεπτὸν δῦμα τὸ χιλιοστὸν δῦμα, τὸ δόποιον ἡ φωνὴ ἐνὸς τυφλοῦ χρησιμοῦ φέρει εἰς τὸν βωμὸν τῆς Συνθήκης καὶ τῆς Προλήψεως. Οἱ αἰμοχάρεις θεοὶ τῆς συγχρόνου κοινωνίας, ἐπίσης αἰμοχάρεις δπως οἱ ἀρχαῖοι, ἀλλ' διλγώτερον δωραῖοι, ζητοῦν τὰ δύματά των. Καὶ οἱ πατέρες, δπως τὸν παλαιὸν καιρόν, φέρονταν ἀκόμη μὲ τὰ ἴδια χέρια των, φέρονταν τὰ σπλάχνα των σφάγια εἰς τοὺς νέους βωμούς. Είνε τάχα πάντοτε διλγώτερον δυστυχεῖς καὶ περισσότερον ἔνοχοι διὰ τοῦτο; Ὁ κ. Εενόπουλος φρονεῖ δτι ναι. Ἐγὼ ἔχω τὴν ἀντίθετον ἰδέαν. Ἄλλα δὲν πρόκειται νὰ θέω εἰς τὴν βάσιν του τὸ ἔδγον τοῦ συγγραφέως. Οφείλω νὰ τὸ δεκτὸ δπως μοῦ προσφέρεται.

Ο κ. Εενόπουλος μᾶς παρουσιάζει ἔνα πατέρα - λύκον καὶ μίαν κόρην - ἀμνόν, μᾶς δίδει ἔνα δῆμον καὶ ἔνα δῆμα. Τίποτε δὲν είνε ἀδύνατον εἰς τὸν κόσμον καὶ είμαι ὑποχρεωμένος νὰ δεχθῶ τὴν θέσιν τοῦ συγγραφέως. Ούτως δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ἔδγον τοῦ κ. Εενόπουλον, ἀνακάπτονταν μὲ νέαν δῷμην τὰ μεγάλα ἔρωτήματα, ποῦ δπασχολοῦν τὴν σύγχρονον κοινωνίαν: "Εως ποῦ τάχα καὶ ἔως πότε ἐπεκτείνεται, δηλαδὴ τὴν πατρικὴν ἔξουσία τοῦ πατρός; Τὸ κράτος της φυάνει τυφλανικὸν μέχρι τῶν ψυχῶν καὶ τῶν καρδιῶν; "Εχει δικαιώματα ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου, καὶ τὸ ἀποτελεῖται τῶν δικαιωμάτων τῆς αὐθικαρξίας, ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τὸν τέκνου καὶ ἐν τῇ σχέσει τοῦ τέκνου πρὸς τὸν γονέα; Καὶ ἀν ἔχῃ δικαιώματα δηλαδὴ καὶ πατρικὴ ἔξουσία δηλαδὴ δικαιωμάτων, ἔως ποῦ φυάνουν καὶ ἔως πότε ἐπεκτείνονται καὶ ὑπὸ ποίας συνθήκας εἰμποροῦνται; Καὶ είμπορει δηλαδὴ τὸ κράτος αὐτὸ καὶ τὰ δικοιώματα αὐτὰ νάντιασσονται ἐν τῇ ἔξασκησει τῆς πατρικῆς ἔξουσίας πρὸς τὴν σοφὴν χειραγώγησιν τὸν ἐνστάτου, τῆς συμπαθείας, τῶν ψυχοχημικῶν συγγενειῶν, πρὸς τὰ συμφέροντα πηλαδὴ τῆς φύσεως καὶ τῆς φυλῆς; Καὶ ἡ ἔνωσης τῶν φύλων δὲν είνε τάχα προνόμιον τῆς ἐμλογῆς τοῦ ἀτόμου, τῆς ἐκλογῆς ποῦ τὴν διέ-

ποιν βαδύτεροι βιολογικοί νόμοι; Καὶ ὑπάρχει κανές, δστις ἔχει τὸ δικαιωμα νὰ παρεντεψῃ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνιτέρας λειτουργίας τῆς ζωῆς, ἀναμέσον τοῦ ἀρρενος καὶ τοῦ θήλεος; Ἡ ἀπάντησις τῆς ἐλευθερίας καὶ φωτεινῆς σκέψεως δὲν εἰμπορεῖ παρὰ νὰ ἡνε Ἑρῶς ἀποφατική εἰς δλας αὐτὰς τὰς ἐρωτήσεις. 'Ἄλλ' ἡ ἀπάντησις τοῦ συγχρόνου κοινωνικοῦ ὄνθρωπου, ὅταν δὲν είνε ἔηρως κατοφατικὴ δὲν εἰμπορεῖ παρὰ νὰ είνε διατακτικὴ καὶ ἀμφιβολος. Ἡ κατὰ συνθήκην ζωὴ ἔχει ως ἀπαραίτητον παρακολούθημα καὶ τὴν κατὰ συνθήκην ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς. 'Ο Παναγῆς Βιολάντης, ἀντιμετώπιος τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας, ἔχει τὴν ἴδικην του γνώμην καὶ τὰ ἴδια του δικαιώματα, εἴτε είνε δ. τυπικὸς Παναγῆς Βιολάντης τὸν δποῖον ἀπαντῶμεν κάθε ἡμέραν εἰς τὴν ζωήν, εἴτε είνε δ. ἐξαιρετικός, ἀπαίσιος καὶ βδελυρός Παναγῆς Βιολάντης, τὸν δποῖον μᾶς δίδει δ. συγγραφεὺς τοῦ «Ἐρωτος Εσταυρωμένου».

Διότι δ. Παναγῆς Βιολάντης τοῦ κ. Σενόπουλου δὲν είνε τλέσον δ. πατέρας δ. θυσιάζων τὴν κόρην του, ἀπὸ διαστροφὴν τῆς στοργῆς, ἀπὸ κακὴν ἡ κακὰ υπολογισμένην ἀνίτηλην τῆς εὐτυχίας, ἀπὸ μίαν ἀπύνετον προσπαθειαν νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὸν ψυχὸν καὶ ἀσφαλῆ ὑπολογισμόν του τὴν τρελλὴν καὶ ἀχαλίνωτον ἀλλὰ σοφὴν κατὰ βάθος ὁριὴν μιᾶς νεανικῆς καρδίας, δὲν είνε οὔτε δ. πατέρας δ. ὑποτιμῶν, χλεύαζων ἡ περιφρονῶν μὲ τὴν ψυχὸν λογικὴν τὸν μικρὸν πτερωτὸν θεὸν καὶ τὴν δύναμιν του, δ. ἀποβλέπων διὰ τὸ τέκνον του, εἰς μίαν εὐτυχίαν σταθερὰν καὶ διαρκῆ, τὴν εὐτυχίαν τὴν δοτοῖαν ἐγγνῶνται καὶ ἔξασφαλίζουν συνηθέστερον αἱ ψυχαὶ ἀλλ' ἀσφαλεῖς συνθῆκαι τοῦ βίου, δ. ἔννοιῶν τὸν γάμον θεμελιωμένον μόνον ἐπὶ τῶν ὑλικῶν κρηπίδων τῇ ζωῆς δ. ἵκανδος δι' αὐτὸν νὰ θυσιάσῃ εἰς τὴν μεμονωμένην του ἀντίτηληψιν μίαν ἀλλὴν εὐτυχίαν, τὴν δποῖαν δὲν δύναται νὰ αἰσθανθῇ καὶ νὰ συλλάβῃ, ἵκανδος δι' αὐτὸν διὰ κάθε ὑπερβολὴν, ἀδικίαν, καὶ συμφοράν. 'Ο Παναγῆς Βιολάντης είνε δ. πτηγώδης ἐγωιστής, δ. ἔξ αταβισμοῦ ἰδιοκτήτης ἐνὸς πλάσματος, τὸ δποῖον ἐγέννησε διὰ τὸ διαχειρίζεται ὡς ἀψυχον τὴν κτῆμα, δὲν εἰμπορεῖ παρὰ νὰ κρύπτῃ μέσα του δλον τὸν σπαραγμὸν τῶν πραγμάτων τῆς ζωῆς. Καὶ ἀν ἀπὸ ἔνα ἔργον τέχνης, δὲν είχε κανεὶς νὰ ζητήσῃ παρὰ δλίγα δάκρυα εἰς τὸν δφθαλμὸν καὶ ἔνα σφιξιμὸν τῆς καρδίας, τίποτε δὲν θὰ ελειπεῖ ἀπὸ τὸν «Ἐρωτα Εσταυρωμένον» διὰ νὰ ἡνε είνα τέλειον ἔργον.

Τώρα δμως μοῦ φαίνεται δτι τοῦ λείπει δέρας, δτι τοῦ λείπει φῶς καὶ δτι ἡ ἀποφατικὴ μέσα εἰς τὸ πείσμα του καὶ τὸν ἐγωισμὸν του, δ. σκληρὸς δεσπότης, δ. πείσμων ἐμπορίσκος δ. προτιμῶν νὰ φθείρῃ τὸ ἐμπόρευμα του παρὰ νὰ ὑποτιμῇ τὴν ἀγοραίαν ἀξίαν του, είνε ἡ ψυχὴ ἡ στεγνὴ καὶ ἀνικμος μία ψυχὴ χωρὶς μίαν ἀκτίνα ουρανίου φωτός. 'Εισι τὸν

ἡθέλησεν δ. συγγραφεὺς, δπως ἡθέλησεν ἀκόμη τὸν υἱὸν του, ἔνα υἱὸν δξιον τοῦ πατρός, τὸν πατέρα μὲ τὴν θηριωδίαν τοῦ ἰδιοκτήτου, τὸν υἱὸν μὲ τὴν θηριωδίαν τῆς ἀσυνειδήτου ἵσως ἀλλὰ βδελυρὸς πάντοτε ζηλοτυπίας, μὲ τὸν ἀταβισμὸν τῶν ἀπωτάτων κτηγωδῶν ἀδελφῶν, τῶν δποίων ἡ πρώτη δρωμένη ὑπῆρξεν ἡ ἀδελφή των... (είνε ἡ ἐρμηνεία τοῦ κ. Σενόπουλου). 'Εισι τὸν ἡθέλησεν δ. συγγραφεὺς, δπως ἡθέλησε τὴν μητέρα μίαν ἀψυχον σκιάν τοξιμουσαν ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῶν δύο τυράνων, ἀνίκανον εἰς τὴν κοινοτέραν ἐξέγερσιν τῆς μητρικῆς στοργῆς, ἀνίκανον διὰ μίαν γενναίαν προσέξιν κοινοῦ ἐνστίκτου τοῦ ἐνστίκτου ἀκόμη τῆς μητρὸς δρνιθος καὶ τῆς μητρὸς γάτας. 'Εισι τὴν ἡθέλησε καὶ τοὺς ὑπηρέτας ἀκόμη βωβά καὶ ἀψυχα πρόσωπα, ἀνίκανα δν δχι εἰς ἔνα κίνημα εύσπλαχνίας ἀνθρωπίνης, ἀνίκανα (τὰ τόσον λάλα καὶ ἀκριτόμυθα αὐτὰ πλάσματα) νὰ διαλαΐσουν τούλαχιστον εἰς τὴν γειτονείαν τὸ φρικτὸν δράμα, τὸ ἐξειδισόμενον ὑπὸ ἀπίστευτον ἔχειμθειαν εἰς τὴν σοφίαν ἐνὸς σπιτιοῦ, δπω δὲν ὑπῆρξεν ἀλλη διαμάρτυρία καὶ ἀλλη στοργή, ἀπὸ τὴν στοργὴν μιᾶς γάστρας ποιητικῶν, ἀλλ' ἐπίσης ἀνισχύρων δεζεντά. Καὶ μέσα εἰς τὴν ἀπαίσιαν αὐτὴν ὡς ἐνετικοῦ κατέργου ἀτμοσφατιαν, μαρτυρεῖ, σταυρώνεται καὶ ἀποδημήσει τὸ λευκὸν παρθενικὸν ὑῦμα, τοῦ δποίου ἡ μόνη ἀμαρτία ὑπῆρξεν δτι πολὺ ἥγαπτος. Τὸ δράμα δπωδήποτε δὲν εἰμπορεῖ παρὰ νὰ ἡνε σπαρακτικόν, καὶ δὲν ἔχω ἀμφιβολίαν δτι καὶ ἀπὸ τοῦ σκληρούτερου ἀναγνώστου τοὺς δφθαλμοὺς δύο δάκρυα θάνεβλυσαν μὲ τὸ γύρισμα τῆς τελευταίας σελίδος, τὰ δάκρυα

Ποῦ δ. βαθὺς σου πόνος
τὰ είχε στερέψει ἀπ' τὴ φρύνοι τοῦ ματιοῦ σου
Στέλλα Βιολάντη!

Τὸ μαρτύριον ἐνὸς λευκοῦ καὶ ἀκάκου ἀμνοῦ μέσα εἰς μίαν φωλεάν λύκων, δὲν ἡμπορεῖ παρὰ νὰ κρύπτῃ μέσα του δλον τὸν σπαραγμὸν τῶν πραγμάτων τῆς ζωῆς. Καὶ ἀν ἀπὸ ἔνα ἔργον τέχνης, δὲν είχε κανεὶς νὰ ζητήσῃ παρὰ δλίγα δάκρυα εἰς τὸν δφθαλμὸν καὶ ἔνα σφιξιμὸν τῆς καρδίας, τίποτε δὲν θὰ ελειπεῖ ἀπὸ τὸν «Ἐρωτα Εσταυρωμένον» διὰ νὰ είσι τέλειον ἔργον.

Τώρα δμως μοῦ φαίνεται δτι τοῦ λείπει δέρας, δτι τοῦ λείπει φῶς καὶ δτι ἡ ἀποφατικὴ μέσα εἰς τὸ πείσμα του καὶ τὸν ἐγωισμὸν του, δ. σκληρὸς δεσπότης, δ. πείσμων ἐμπορίσκος δ. προτιμῶν νὰ φθείρῃ τὸ ἐμπόρευμα του παρὰ νὰ ὑποτιμῇ τὴν ἀγοραίαν ἀξίαν του, είνε ἡ ψυχὴ ἡ στεγνὴ καὶ ἀνικμος μία ψυχὴ χωρὶς μίαν ἀκτίνα ουρανίου φωτός. 'Εισι τὸν

πρόσωπα του είνε ἀσφυκτική. Μία ἀκτὶς δὲν φθάνει ἀπὸ τὸν οὐρανόν, μία ἀκτὶς καλοσύνης, ἐλπίδος, λήθης, μεταμελείας, τύψεως μέσα εἰς τὸ πυκνὸν αὐτὸν σκότος, δπω πέριξ ἐνδεδέλησεν, ἀλλ' ἀψυχον θύματος, κινοῦνται πρόσωπα ἀπαίσια, φύσει ἡ θέσης ἀδιαφροδόν, βδελυρὸν καὶ θηριωδή. Τόσον, ποῦ νομίζει κανεὶς, δτι δ. σκληρούτερος ἀπὸ δλην τὴν λικοφωλεὰν τῶν Βιολάντων είνε δ. ἴδιος δ. κ. Σενόπουλος, δ. δποίος ἐνῷ είχεν δλην τὴν δύναμιν νὰ χύσῃ μίαν σταγόνα βαλσάμου, μίαν ἀκτίνα ἐλπίδος, μίαν πνοήν μετανοίας, ἔνα κόκκον ἀνθρωπισμοῦ μέσα εἰς δλην αὐτὴν τὴν φρίκην, δὲν ἡθέλησε νὰ τὸ πράξῃ. 'Ο θεὸς εἰς τὸν ἴδικόν του κόσμον δμοιάζει πολλάκις μὲ τὸν κ. Σενόπουλον, ἀλλὰ εἰς τόσον βαθμὸν σκληρότητος δὲν φθάνει ποτέ, δρισμένως ποτέ. Κάποιαν είνε παλαιόν του μυθιστόρημα δ. κ. Σενόπουλος — τὸ «Νικόλαν Σιγανὸν» ἀν δὲν ἀπατῶμαι — λέγει δι' δλίγην πρασιγάδαν ποῦ φυτρώνει εἰς τὴν γωνίαν μιᾶς σκοτεινῆς ἀλῆς, δτι δμοιάζει μὲ τὴν δλίγην ποίησιν, ποῦ ἀπαντᾷ κανεὶς καὶ εἰς τὴν πεζοτέραν καρδίαν. Τὸ κάτερον τῶν Βιολάντων δὲν ἔχει οὔτε αὐτὴν τὴν δλίγην πρασιγάδα της καλοσύνης καὶ τῆς ἐλπίδος.

Μὲ δλα αὐτὰ δ. «Ἐρωτα Εσταυρωμένος» είνε ἔνα ἔργον μὲ πολλὴν ζωήν, τραγικότητα καὶ παρατήρησιν καὶ ὑψώνεται ώς μία ποιητικὴ διαμαρτυρία κατὰ τῶν ἐγχλημάτων τῆς πατρικῆς ἔξουσίας, τῆς δποίας τόσον συχνὰ πέφτουν θύματα τὰ πτωχὰ εύθραυστα πλάσματα, τὰ δποία ἀγκυλώνει μὲ τὸ βέλος του δ μικρός, πτερωτὸς Θεός. 'Εάν δ. κ. Σενόπουλος δὲν ἦτο τόσον κακός καὶ θηριώδης εἰς τὸ ἔργον αὐτό, ἔάν ἔφονεις τὴν θρωΐδα του μὲ δλιγωτέραν σκληρότητα, ἔάν μιᾶς ἔκανεν δ. δποίος κατέληξεν δ. μεγαλουμαία τοῦ στρατηγού Τύρο. Είνε περίεργον νὰ βλέπῃ κανεὶς τὸ στενότερον κανάλι τοῦ κόσμου, μίαν λωρίδα κινοῦντον νεροῦ, εἰς τὴν δποίαν τὸ βαπτόριον τέλος του δ μικρός τοῦ θεοῦ, πτερωτὸς Θεός. 'Εάν δ. κ. Σενόπουλος δὲν ἦτο τόσον κακός καὶ θηριώδης εἰς τὸ δράμαν της Κορίνθου, αὐτὸν τοῦ αἰλακού εἰς τὸ δποίον ἀδηλώς κατέληξεν δ. μεγαλουμαία τοῦ στρατηγού Τύρο. Είνε περίεργον νὰ βλέπῃ κανεὶς τὸ στενότερον κανάλι τοῦ κόσμου, μίαν λωρίδα κινοῦντον νεροῦ, εἰς τὴν δποίαν τὸ βαπτόριον τέλος του δ μικρός τοῦ θεοῦ, πτερωτὸς Θεός. 'Εάν δ. κ. Σενόπουλος δὲν ἦτο τόσον κακός καὶ θηριώδης εἰς τὸ δράμαν της Κορίνθου, ἔτσι τὸ δποίον ἀδηλώς κατέληξεν δ. μεγαλουμαία τοῦ στρατηγού Τύρο. Είνε περίεργον νὰ βλέπῃ κανεὶς τὸ στενότερον κανάλι τοῦ κόσμου, μίαν λωρίδα κινοῦντον νεροῦ, εἰς τὴν δποίαν τὸ βαπτόριον τέλος του δ μικρός τοῦ θεοῦ, πτερωτὸς Θεός. 'Εάν δ. κ. Σενόπουλος δὲν ἦτο τόσον κακός καὶ θηριώδης εἰς τὸ δράμαν της Κορίνθου, ἔτσι τὸ δποίον ἀδηλώς κατέληξεν δ. μεγαλουμαία τοῦ στρατηγού Τύρο. Είνε περίεργον νὰ βλέπῃ κανεὶς τὸ στενότερον κανάλι τοῦ κόσμου, μίαν λωρίδα κινοῦντον νεροῦ, εἰς τὴν δποίαν τὸ βαπτόριον τέλος του δ μικρός τοῦ θεοῦ, πτερωτὸς Θεός. 'Εάν δ. κ. Σενόπουλος δὲν ἦτο τόσον κακός καὶ θηριώδης εἰς τὸ δράμαν της Κορίνθου, ἔτσι τὸ δποίον ἀδηλώς κατέληξεν δ. μεγαλουμαία τοῦ στρατηγού Τύρο. Είνε περίεργον νὰ βλέπῃ κανεὶς τὸ στενότερον κανάλι τοῦ κόσμου, μίαν λωρίδα κινοῦντον νεροῦ, εἰς τὴν δποίαν τὸ βαπτόριον τέλος του δ μικρός τοῦ θεοῦ, πτερωτὸς Θεός. 'Εάν δ. κ. Σενόπουλος δὲν ἦτο τόσον κακός καὶ θηριώδης εἰς τὸ δράμαν της Κορίνθου, ἔτσι τὸ δποίον ἀδηλώς κατέληξεν δ. μεγαλουμαία τοῦ στρατηγού Τύρο. Είνε περίεργον νὰ βλέπῃ κανεὶς τὸ στενότερον κανάλι τοῦ κόσμου, μίαν λωρίδα κινοῦντον νεροῦ, εἰς τὴν δποίαν τὸ βαπτόριον τέλος του δ μικρός τοῦ θεοῦ, πτερωτὸς Θεός. 'Εάν δ. κ. Σενόπουλος δὲν ἦτο τόσον κακός καὶ θηριώδης εἰς τὸ δράμαν της Κορίνθου, ἔτσι τὸ δποίον ἀδηλώς κατέληξεν δ. μεγαλουμαία τοῦ στρατηγού Τύρο. Είνε περίεργον νὰ βλέπῃ κανεὶς τὸ στενότερον κανάλι τοῦ κόσμου, μίαν λωρίδα κινοῦντον νεροῦ, εἰς τὴν δποίαν τὸ βαπτόριον τέλος του δ μικρός τοῦ θεοῦ, πτερωτὸς Θεός. 'Εάν δ. κ. Σενόπουλος δὲν ἦτο τόσον κακός καὶ θηριώδης εἰς τὸ δράμαν της Κορίνθου, ἔτσι τὸ δποίον ἀδηλώς κατέληξεν δ. μεγαλουμαία τοῦ στρατηγού Τύρο. Είνε περίεργον νὰ βλέπῃ κανεὶς τὸ στενότερον κανάλι τοῦ κόσμου, μίαν λωρίδα κινοῦντον νεροῦ, εἰς τὴν δποίαν τὸ βαπτόριον τέλος του δ μικρός τοῦ θεοῦ, πτερωτὸς Θεός. 'Εάν δ. κ. Σενόπουλος δὲν ἦτο τόσον κακός καὶ θηριώδης εἰς τὸ δράμαν της Κορίνθου, ἔτσι τὸ δποίον ἀδηλώς κατέληξεν δ. μεγαλουμαία τοῦ στρατηγού Τύρο. Είνε περίεργον νὰ βλέπῃ κανεὶς τὸ στενότερον κανάλι τοῦ κόσμου, μίαν λωρίδα κινοῦντον νεροῦ, εἰς τὴν δποίαν τὸ βαπτόριον τέλος του δ μικρός τοῦ θεοῦ, πτερωτὸς Θεός. 'Εάν δ. κ. Σενόπουλος δὲν ἦτο τόσον κακός καὶ θηριώδης εἰς τὸ δράμαν της Κορίνθου, ἔτσι τὸ δποίον ἀδηλώς κατέληξεν δ. μεγαλουμαία τοῦ στρατηγού Τύρο. Είνε περίεργον νὰ βλέπῃ κανεὶς τὸ στενότερον κανάλι τοῦ κόσμου, μίαν λωρίδα κινοῦντον νεροῦ, εἰς τὴν δποίαν τὸ βαπτόριον τέλος του δ μικρός τοῦ θεοῦ, πτερωτὸς Θεός. 'Εάν δ. κ. Σενόπουλος δὲν ἦτο τόσον κακός καὶ θηριώδης εἰς τὸ δράμαν της Κορίνθου, ἔτσι τὸ δποίον ἀδηλώς κατέληξεν δ. μεγαλουμαία τοῦ στρατηγού Τύρο. Είνε περίεργον νὰ βλέπῃ κανε

24μν μέτρων, ἀπὸ τὸ διποῖον μόλις χωροῦν νὰ περάσουν τὰ λιανικὰ ἐνὸς ἐμπορικοῦ καὶ πολεμικοῦ στόλου. Ἀλλ' ὅσον στενότερον τόσον καὶ καλλίτερον διὰ τοὺς πλάνητας. Ἐπέργασα εἰς τὴν ὁχυρὴν τον τρεῖς ὡρας, χάζεύων μὲ τὸ πέραμα τῆς Ἰσθμίας. Τὸ πέραμα εἶνε μία μεγάλη σχεδία, μία τεραστία σκάφη, ταξιδεύουσα μὲ ἀλυσσούδας κατὰ πλάτος τοῦ παναλιοῦ, διὰ νὰ ἐπικοινωνοῦν τῷ Καλαμάκι μὲ τὴν Ἰσθμίαν. Οὐδέτοτε εἰδὸν χονδρότερον, νωθρότερον, βαρύτερον πλοῦν. Δύο γέροι 70. ἐπῶν εἶχαν ζευχθῆ εἰς τὴν ἀλυσσούδα καὶ τὴν ἔσυραν, διαπεραιώνοντες ἐπάνω εἰς τὴν σκάφην κάρρα, ασυντες, χωριάτες, τὸν δημοδιδάσκαλον Καλαμακίου κρατούγντα μίαν δυπρέλλαν, καὶ κάποιαν κάρφαν μὲ ντομάτες. Η σκάφη ἀπεβίβασεν ἀντὸν τὸν σωρὸν εἰς τὴν μίαν ὁχυρήν. Ἐπειτα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἄλλην τοῖχουσα, κοπιῶσα, στενάζουσα, διὰ νὰ παραλάβῃ καὶ τοὺς ὄλλους ἀναμένοντας. Ὁταν ἐκτύπησε μεσημέρι, τὴν είδα αἰγανιδίως φορτωμένην μὲ ἕνα δημοτικὸν σχολεῖον! Εἴχε τελειώσει τὸ μάθημα καὶ ἐπέβησαν τὰ ἄροενα τοῦ δημοτικοῦ καὶ τὰ ὑγλεα, καπελλάκια, κοτοιδάκια, πανταλονάκια, φουστανάκια, ἐπέβησαν διὰ νὰ διαπεραιωθοῦν εἰς τὴν Ἰσθμίαν. Τὸ κανάλι ἐγέμισεν ἀπὸ μέθην παιδικήν. Οἱ γέροι ζευγμένοι εἰς τοὺς κρίκους τραβοῦσαν τὴν Ἀφροντισίαν τῶν παιδιῶν ἐπάνω εἰς τὸ γολανὸν νερό. Ὅλοι οἱ μικροὶ λάρυγγες ἔβγαζαν ἕνα τιτυβίσμον σκυλιών τὰ δύοια ἐπεσαν κάποιν κοπάδι. Ἐπὶ τέλους ἐφάνη ὁ δημοδιδάσκαλος μὲ μίαν φουσκωτήν δυπρέλλαν, φωνάζας ἐπιπλήκτικῶς

-- Σιωπή ηγη!
Καὶ τὰ παιδιά διεπεραιώμησαν βωβὸς εἰς τὸ
ἄλλο ἄκρον, πτερουγίσαντα ἀπὸ τὴν τεραστίαν
σκάφην. Δὲν εἶνε δυγατὸν τάχα αὐτὰ τὰ θεά-
ματα νὰ σέ κάμουν διὰ τρεῖς ὁρας εντυχῆ, ὅπως
ἡμπορεῖς νὰ αιτοκτονήσῃς ἐδάν τὰ ίδιας πλέον
τῶν τοιῶν ὡρῶν; Καὶ ὅμως ὑπάρχουν ἀνθρώ-
ποι ποῦ τὰ βλέπουν καθημερινῶς, ἀνθρώποι
ἐπιστήμονες φιγείντες εἰς αὐτὴν τὴν ἔρημίαν.
Εἶνε οἱ μηχανικοὶ καὶ οἱ ὑπαλλήλοι τῆς Ἐται-
ρείας τῆς Διώρυγος τῆς Κορίνθου. Εἰς τὴν
παραλίαν, δίπλα εἰς τὴν γεμάτην χλιδήν ἔπαυ-
λιν τοῦ στρατηγοῦ Τύρο, εἶνε τὰ γραφεῖα τῆς
Ἐταιρείας. Τῆς ἔρημικωτέρας Ἐταιρείας τοῦκό-
σμου, ὅσως. Κλεισμένη εἰς ἔνα παλαιὸν γαλ-
λικὸν οἰκημα, ποῦ βλέπει πρὸς τὴν ἔρημίαν
τῆς θαλάσσης καὶ πρὸς τὸ ἀτελεύτητον τοῦ
ὅρίζοντος, κρατεῖ μὲ τῆς πέννες πέντε ὑπαλ-

— Σεις μελαγχολείτε; 'Ηρώησα τὸν ὑπάλληλον.
— "Οσον ἡμπορεῖ νὰ μελαγχολήσῃ ἔνας

κατάδικος.
— Πῶς περγᾶτε;
— Κοιμώμεθα ἀπὸ τὰς 8.
— Μίλατε;
— Μὲ κανένα.

Μετ' ὀλίγα λεπτά ἐφάνη ἀπὸ τὴν Ισθμίαν ἐρχόμενος ἔνας φουστανέλλοφόρος γεμάτος λέρων καὶ γένεια μὲ λάζον εἰς τὴν ζώνην. Ἐχαιρέτισε τὸν ὑπάλληλον μὲ βροντώδη φωνήν.

- Γεια χαρά.
- Είναι καγένας λήσταρχος, Ήρώτησα.
- „Όχι είναι δ... ξενοδόχος μας.

ΧΑΡΗΣ ΗΜΕΡΙΝΟΣ

ΠΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ІЛЛОДОГІА

ΔΑΒΑΜΕΝ ἀργὰ πασὶ τοῦ σεβαστοῦ συνέργατου μης κ. Μαρκοφόρ τὸ επόμενον ποίημα τὸ διποίον επιστομένον εἰς τὴν στήλην αὐτῆν, μη δὲ λόντες, ως ερωμένον εἰς τὸ γάμον τῆς Ἐλλής Σουοῆς, νὰ ἀναβάθλωμεν μέχρι τοῦ ἐπομένου τεύχους.

ην "Ελλη Σουρη

σον νάι — τί ἀρέι ἀγάλμα
οὐ μουνομούσιος ἐμίγνυσον,
ν ἐφέτο τὸ ἀποριώλια
δες πάλει τοῦ Φαλήρου
ἢ ἄπ' τῷ στῆθος τοῦ πατρός σου
τες φώναξε η χαρά:
βε, πόση, ἐπίθετο σου
ν αἰθέρια προσφορά.

МАРКОРАΣ

ΠΕΘΑΝΕ πενήντα έτῶν ὁ γάλλος ποιητὴς Μαυρίκιος Ρολλινά, ὁ ποιητὴς τῶν «Νευρόσεων». Ήρθεν ὁ Ρολλινά ἀποσυρμεῖς εἰς τὴν ἔνοχήν κατ' ἐντολὴν τῶν ἱατρῶν μακρὰν τοῦ παρισινοῦ θορύβου. Ήτέκυψε τὴν ὑπονομεύσιναν αὐτὸν ὕδον καὶ ἐπέρασε τὸ ὄπιον τῆς ζωῆς του εἰς τὸ φρενοκομεῖον ὃπου ἀπέθανε.

Ο. Ρολλινά καίτοι είλικρινέστερος κατά τὴν ἔμ-
ευσιν εἰς τὸν πρῶτον του τόμον *Dans les brandes*,
τούτοις ἀπέμεινε δὲ ποιητῆς τῶν *Νευρώσεων*, χά-
ρις εἰς τὴν Σφράγα Βερνάρδο καὶ τὸν *Πιγαρδό* οἱ δύ-
τοι διεργήμασαν τὸ ὄνομά του ὡς ποιητοῦ. Η τε-
τυαιά του ποιητική συλλογή ή *«Αβισσος»* δὲν ἥμ-
ρεσε νὰ ἐπιξήρῃ μολονότι ὑπάρχουν πολλὰ ἄξια
γον ποίηματα *Αί Νευρώσεις* εἶναι ποιήματα ἐμ-
μένημα ἀπὸ καὶ νόσου φαντασμάταν καὶ νε-
όταρείων. Η ὑπὸ τῶν φίλων τοῦ Ρολλινά παρ-
ιώσις του πρὸς τὸν Βωδελαΐ, δὲν ἥρκεσε νὰ τὸν
τατάζῃ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ποιητοῦ τούτου Βε-
ρνάρδου ἔχει κατέποντα μοισιότητα πρὸς αὐτόν. ἀλλ' ἡ
οἰδητής αὐτὴ περιωρίσθη εἰς τὸ παραδοξον μόνον
τὸ φανταστικόν.

Ο Ρολλινά ήτο και μουσικός. Αἱ «Δέκα Νέαι Μεδίαι τοῦ σιντεθεμέναι ἐπάνω εἰς τὰ ποιήματάν τού, είναι πρώτοτυπάται.

υνεπλήρωθη ή έκαπονταετηρίς της γεννήσεως του Προστέρου Μεριμέ. Κανεὶς δὲν έσκεψθη νὰ ξορτεύει την οἰστρούσα πατέρα του.

την εἰλεύτερην γένος την γαλλική μυστικούμβριφαρά
μέτε να τού στήσουν ἀνδριάντα ή προτομήν. Ο-ά-
δηδημαρίκος Φαγκέ γράφων περὶ τῆς ἀδιαφορίας αὐ-
τοῦ τῶν Γάλλων λέγει: Ἔγεννήθη εἰς τὸ Παρίσιο
δὲν ἀνεμίχθη εἰς τὴν πολιτική καὶ αὐτὸ ἄκρετ
αὐτὸν λησμονήθη εἰς τὴν Γαλλίαν ἔνας καλλιέργης.
Ἐπαγκακιαὶ πολεῖς πάντοτε σκέπτονται νά ἀπαθα-
τίσουν εἰς τὸ μάρμαρον τοὺς ἐξέχοντας ἀνδρας των,
καὶ τοὺς ὅφρανεις ἀκόμη ἀλλ ὁ Μεριμέ είχε καὶ
αὐτὸς ἄλλο. Δέν ἡτο ποιητής Οἱ ποιηταὶ εὑδίσκουν
κοιλωτέα μαλακόδαμά ἀνθρώπων, οἱ διποιοὶ νά ἐνσο-
δουν νά στημῆ μια προτομή. Ἀλλ ἡτο και ἔχθρος
ν ἀδόμου, ἔζοδος εἰς σφαῖτσαν ίδικήν του. Και δὲν
απέκρουπτε. Ο μόνος συνάδελφος τὸν διοικον κά-
τος ἡγάπευε ἡτο ὁ πρωταρχάς ἀλλα και αὐτὸς ἐπὶ τέ-
λος, δὲν ἀφέργετε τὴν εἰλούστεν τοῦ Μεριμέ
Ο Μεριμέ ἡτο μεγάλης παιδίστας. Αντὸ τοι ἥρκει διά-

Magpie [10 pieces] *Marcello*, 1903 *Querida*

μὴ ἐπίχειρη τούς ἀνθρώπους. Αντὸ τὸ τελευταῖον
καταδικᾶσει καὶ εἰς τὴν λήθην. Ἀλλὰ διὰ τὸν
διωγμὸν τῶν γραμμάτων ὁ Μεσιμὺς ἔξακολουθεῖ νὰ
ἡ ὁστὸν συνγράψῃ. τοῦ δὲ οἴνου ἡ λεπτὴ χυνολογία
οὓς ἐπίδειξιν ἀφευδῆς ἔκτινισσεται, μὲν ἀρθρίσεις
οὐλλακις καὶ βάνδος τὰ δότοια προξενοῦν οἶγος χωρὶς
φωνῆσαι ὅτι τὸ ἐπίχειρει δὲ θίοις ἢ διτὶ αὐτὸς πάσχει.

Καὶ ίδου ὅτι ἡ ἐκαπονταετηρίς τοῦ Μερόμετροῦ λεκτοῦ πάντοι συγγραφέως παρέρχεται ἀπαραθήσιος καὶ εօρτάζεται μὲ δλίγας μόνον σελίδας ἐνὸς θαυματού του.

ΠΕΘΑΝΕ 86 ἐτῶν ὁ μέγις ἰστορικὸς καὶ φιλό-
λογος τῆς Γερμανίας Θεόδωρος Μόμμισεν. Ὁ
όμιμος ταῦτα πάντα μετέχει ἀνάμεμφισθέντος ἐξέχουσαν θέσιν με-
τέξιν, τῶν γεωμανῶν σοφῶν τοῦ δεκάτου ἑννάτου αἰώ-
νος. Ὁ φωμαῖνος κόρησις ἐπέσυνερεν ίδιως τὴν προσ-
ήν τοῦ Μόμμισεν καὶ δύον τὸ ἔργον του ἔχει σχέσιν
μεσσον ἡ ἐμμεσον μὲ τὴν ἰστορίαν τοῦ φωμαῖκου
ράτους. Υπότυμοφος τῆς Ἀκαδημίας του Βερολίνου
Μόμμισεν εἰκοσαεπταετής ἐπεισκέψθη τὰ ἀρχαῖα
μνημεῖα καὶ τὰ βιβλιοθήκας τῆς Ἰταλίας ὅποιον
ρύσθη πλειστας γνώσεις, αἱ δόποιαι ἐμελλόντων βραδύ-
ερον νὰ τοῦ χρησιμεύσουν εἰς τὸ μεγάλο ἐπιστη-
μονικὸν ἔργον του. Εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς του μελέ-
τας μικροίνεταν διὰ τὸ δημιουργιόν του τνεῦμα,
οἱ δόποιαι κατεδίκασαν οἱ ανηρτίοι τῶν δῶς μὴ παρε-
νομένοις ἀρκούσας ἐκ τῶν προαγμάτων ἀποδείξεις. Εν τού-
τοις ἀνεγνωρίσθη ἡ μεγάλη ἀένα τοῦ Μόμμισεν, ἡ
αὐθήτης τῆς σκέψεως καὶ ἡ ἐκλανότης τον εἰς τὴν
τεύχεσιν τῆς ἀληθείας μέσα εἰς τὸ χάος τῆς παρα-
δοσεως. Εἰδούσας τελείως εἰς τὸ τνεῦμα τῶν φωμαῖ-
κων θεσμῶν παρεσκήνει διὰ τῶν πολλαπλῶν ἔργων του
γεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἐπιστήμην

Αἱ ἐπιγραφαι τοι μελέται ἀποτελοῦν ιως τὸ πουδαιότερον μέρος τῆς ἐργασίας του Ἡ Ἀκαδημία Βερολίνου ἐκτιμῶσα αὐτὰς ἀνέθεσεν εἰς τὸν Μόρ-
φων τὴν φροντίδα τὸν Corpus inscriptionum latina-
tum τὸν ὅποιον ἔξεδόθη ὁ πρώτος τόμος εἰς τὸ Βε-
ρολίνον τὸ 1863.

Αξία θαυμασμού είναι η «Ρωμαιική Ιστορία» του Λόμποβεν ἐκδοθεῖσα τὸ 1854-1857, δχι μόνον διά τὴν τιστημονικά ἀξίων της ἀλλὰ διά τὸ ἐπαγγελτὸν υφος, τῆς ἀπλῆς καὶ ὠραιάν ἀφήγησιν γεγονότων τὰ ποιὰ ἀνεγνώσιεν ή ἐπιστήμη. Ήεις τὸ τείτομον αὐτὸν ρωγον δίδεται πλήρης εἰκὼν τοῦ φωματίκου κράτους, σὺν πολιτικοῦ, κοινωνικοῦ, φιλολογικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ βίου τῶν ρωμαίων καὶ τῶν λαῶν οἱ διποιοὶ ἔργονται εἰς ἐπιμεξίαν μὲν αὐτούς. Η «Ρωμαιική Ιστορία» τοῦ Μόμπεν τίθεται υπεράντια πάσης ἀλλής αραιαπολιτικῆς ιστορίας γραφείσης μέχρι τούδε. Προσεχέως ακδίδεται καὶ ἐλληνιστὶ ἐπὸ τῆς Βιβλιοθήκης Μαραλῆ κατὰ μετάφρασιν τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Σακελλαροπούλου.

Ο κ. Σωκελλαρόπουλος μάς έπεισε ότι γράψη είς
ροσεγές τεύχος μελέτην περὶ τοῦ γερμανοῦ σοφοῦ.

Ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ Τολστού

ΥΠΟΘΕΣΑΤΕ διτὸς δολοὶ οἱ ἀνθρωποὶ οἱ ἐννοοῦντες
δῆτας σεῖς τὴν ἀλήθειαν, συναθροίζονται καὶ κα-
οικοῦν δολοὶ μαζὶ εἰς ἓνα νησί: εἰναι τοῦτο ζῷη;
λαὶ ὑποθέσατε διτὸς δολοὶ δὲ πόσιος δολοὶ οἱ ἀνθρωποὶ
ἀλιξουν νόλεν τὸν ἔδιον δρόμον ποῦ βαδίζονται
καὶ ἥμεται. Άλλ’ ἐάν οἱ ἀνθρωποὶ οἱ ἔχοντες τὴν
δίαιν μὲν ἡμᾶς ἀντιληφτιν, τὸν ἔδιον βαθμὸν ἀγαπτύ-
σωσ, εἰναι ὁκορπισμένοι εἰς δὲν τὴν γῆν, θά ἔχω-
νεν ἔτος τὴν εὐδαίστησιν νὰ τοὺς συναγάδωμεν, νὰ
νομίζωμεν ποιοτεῖναι καὶ νά μάγνανωμεν τὸ δέον των
εἰναι εἰναι αὐτὸ προτιμώτερον; Αὐτὸ καὶ ωφισταται

έκεινο είνε άδυνατον νὰ μεγαλουργήσῃ, πλεῖστα ἐπίσης ἑκατομμύρια τοῦ ἐν τῇ ξένᾳ ίδιᾳ Ἑλληνισμοῦ εἶνε τοποθετημένα σὶς ξένας διολογίας καὶ εἰς ξένας τραπέζας, ως μὴ ὕψειλεν. διότι τὰ Ἑλληνικά Ἐθνικά Δάνεια ἀποδίδουσι καὶ τόκον ἀνώτερον πολλάν τέσσενον διολογοῦν, ἀσφάλειαν δὲ δημόνον ἵσην ἀλλίως καὶ ἀνωτέραν τῶν ξένων δανείων, τυγχάνοντα ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν καὶ τὸν ἔλεγχον τῶν πέντε Ἐνδιωπαίων Δυνάμεων.

Τὸ γενικὸν δῆμα συμφέρον μετὰ τοῦ ἀτομικοῦ μᾶς ἐπιβάλλει διποὺς συνιστῶμεν εἰς ξαντούς καὶ εἰς τοὺς πλησίους τὴν ποτοθέτησιν κεφαλαίων εἰς τὰ Ἑλληνικά. Ἐθνικά Δάνεια κατά προτίμησιν. Οὐτὶ τὸ χρῆμα δὲν ἔχει πατρίδα εἶναι ἀληθές εἰς πάντα δῆμος Ἑλληνας εἶναι ἐνδεδειγμένον ὑπὸ τοῦ συμφέροντος, καὶ μάργον τοῦ συμφέροντος, νὰ ἐνδύσῃ τὸ χρῆμα τοῦ τὸ ἀτοκον καὶ στεῖρον, ἡ τὸ εἰς ξένας χειρῶς ἀγοράζων Ἑλληνικά. Ἐθνικά Δάνεια ἀποδίδουσι τόκον 4 %, 4 1/2 % καὶ 5 %, ἐποιάντη δὲ περιπτώσει δύνανται οἱ μὲν ἐν Ἑλλάδι Ἑλληνες νὰ προτιμῶσι τὰ εἰς Δραχμας ἐθνικά δάνεια, οἱ δὲ ἑκτὸς αὐτῆς τὰ εἰς χρυσὸν Ἑλληνικά δάνεια, δηποὺς ώστι ἐξησφαλισμένοι ὑπὸ τῶν διακυμάνσεων τοῦ συναλλάγματος.»

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ.-Θ.— Ἔλληνθή τὸ χειρόγραφόν σας, λυπούμενα δῆμος κατάκαρδα. . . Ἀλλὰ προτιμότερον νὰ σᾶς διηγηθῶμεν τὴν ιστορίαν ἐνὸς κινέζου διευθυντοῦ ἐφημερίδος, ὁ δούνος ἔγραψε εἰς ξένα συγγραφέει: «Ἐπιτρέψατε μου νὰ ξήσω — αὐτὴ εἶναι τυπικὴ φιλοφρόνησις τῶν Κινέζων — καὶ νὰ λάβω τὸ θάρρος νὰ σᾶς εἰπώ διὰ εἵμαι δὲν δυντεύστερος τῶν ἀνθρώπων ποὺ δὲν ἡμίπορων νὰ δημοσιεύσω τὸ ἔργον σας. Εἴναι τόσον ὡραῖον, μά, τόσον ὡραῖον, ποὺ δὲν αὐτοκράταρο, διαβάστη, δὲν ἀπειτήσῃ νὰ δημοσιεύσω καθὸ ήμέρων ἐνα τέτοιο ἀριστούγημα, εἰδεμή θὰ μοῦ πάρῃ τὸ κεφάλι. Καὶ ἐπειδὴ εἶναι τῶν ἀδυνάτων δύνανταν νὰ γράφετε κάθε μέρα τόσον ὡραῖον ἔργον, ἐπιτρέψατε μοὺ νὰ ξήσω καὶ νὰ σᾶς παρασκελέσω, χωρὶς νὰ δημοσιεύσῃ τὸ ἔργον σας, νὰ μὲν θεωρήσετε ἐσαεὶ εὐπειθῆ καὶ πρότυμων θεράποντα».

ΟΔΙΓΟΣΤΙΧΑ

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναγράφεισης εἰδήσθεως περὶ πωλήσεως τοῦ Ἀγιλλείου εἰς τὸν ἀμερικανὸν Γούλδ, δημοσιεύομεν τρεῖς εἰκόνας τοῦ πλουσιωτάτου ἀνακτόρου τῆς Κερκύρας, εἰς τὸ δοποῖν ἐξήτησε τὴν ἡμερίαν ἡ ὑπέροχος γηραιότερη.

Ἡ «Ἐλπίς» τῆς Ζακύνθου, ἡ δοποία ἀνεδημοσίευσεν ἐκ τῶν Παναθηναίων τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Βενοπούλου «Ἐθνικὴ Λατρεία», εὑχεται ἐν ἐπιλόγῳ ὑπὲρ τῆς ταχείας ιδρύσεως Σχολῆς Τεροψαλτῶν ἐν Ζακύνθῳ, διότι, λέγει, ἡ ἐκκλησιστικὴ μουσικὴ ἥρχισεν ἐκεῖ νὰ παρακαλέσῃ, ἀφοῦ ἐξέλειψαν σχεδόν οἱ παλαιοὶ περιώνυμοι ἴεροψαλται καὶ δὲν ἀντικατεστάθησαν ἀκόμη ὑπὸ νέων. Εὐχόμενα ὑπὲρ τῆς πραγματοποίησεως τοῦ σχεδίου τηντού, τὸ δοποῖν, δὲν ἀναδειχεῖ τεροψάλτας ίκανονς νὰ συνεχίσουν τὴν πυλύτιμον μουσικὴν παραδόσιον τῆς Ζακύνθου.

Ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ζακύνθου ἡ διά έφαντων ἀνέγερσις ἀναθηματικῆς στήλης εἰς τοὺς κατά τὸ 1847 πεσόντας Ζακυνθίους.

Ἡ νέα Ἑλληνικὴ ζωὴ ἐνέπνευσε εἰς τὸν γερμανὸν Ριόδόλφον φῶν Gottschall τὴν «Δαιάδην» μαρτιστόρημα τοῦ δοποίου ἡ ὑπόθεσις ἐκτύπωσεται εἰς τὴν Κοΐητη κατὰ τὰ τελευταῖα γεγονότα. Κατὰ τὸν κριτικὸν τοῦ βιβλίου A. de Rubbel, δη συγγραφεὺς δὲν λέγει τίποτε νέον οὔτε ἀνοίγει νέους δρόμους, μᾶς διδεῖ

ὅμινος χαριτωμένας περιγραφάς καὶ χρησιμοποιεῖ μὲ τέχνην εἰς τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου του ὁραιαί ἐπεισόδια τοῦ Ἑλληνικοῦ βίου.

Ο Ἀλβέρτος Σαβίν συμπληρώνων τὸ ἔργον τοῦ Σέλλει, τοῦ δοποίου μάργον τα ποιήματα ἢνων μεταφρασμένα γαλλιστὶ, ἐξέδωσε εἰς γαλλικὴν μετέφρασην τὸ πεζά ἔργα τοῦ μεγάλου ἄγγελον ποιητοῦ. Ἡ μετάφρασις κρίνεται ὀδαία, φιλολογικὴ καὶ ἀκριβής. Αποτελεῖ δὲ ἔνα τόμον περιλαμβάνοντα πολιτικοὺς λιβέλλους, φιλοσοφίαν, ἀποστόλημα μινιστρογμάτων, καλλιτεχνικά καὶ φιλολογικὰ ζητήματα.

Εἰς τὸ πρό τινος ἐκδοθέν βιβλίον του «Μελέτη τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως» ὁ καθηγητὴ Ε. Μετσονιδός ἀναπτύσσει διαμασίως τὸ ζήτημα τῆς ζωῆς καὶ τὸ ζητήμα τοῦ θανάτου, γνωμένος ἀπόστολος αἰσιοδόξου φιλοσοφίας, προσπαθῶν νὰ ὅρισῃ διὰ τῆς ἐπιστήμης τὴν ἀνθρωπίνην ζωήν. ν ἀπομακρύνῃ τὸν φόβον τοῦ ἀγνώστου, δὲ ποτοῖς κωριεύει τὴν ψυχὴν μας δύον προχωροῦμεν πρὸς τὸ τέρμα τοῦ μεγάλου μας ταξιδεύοντος. Ή καταπολέμησις τῆς νόσου, συνεπειά τῶν δυσαρμονιῶν τοῦ ὀντοθράποντος δργανισμοῦ, ἡ ἐπίτευξης μακροῦ γήρατος, εἰρηνικοῦ, ἡ ἐν πλήρει γαλήνῃ ἀντιμετώπισις τῶν μοιραίων τέλους, ἀποτελοῦν τὰ κύρια οπιμεῖα πεφί τὰ δοποία στρέφεται τὸ βιβλίον Μετσονιδό.

Ἄγγελονται ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ καταστήματος Μακμάλλαν αἱ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ παραφράσεις καὶ μεταφράσεις τοῦ λόρδου Κρόμερ. Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο, δὲ λόρδος Κρόμερ ἀσχολεῖται εἰς τὴν ἐξέλεξιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σημεριδον.

Ομίλος ἀγγίλων καλλιτεχνῶν καὶ λογίων κατοικούντων εἰς τὸ Παρίσι απεφάσισαν νὰ στήσουν ἀνδριάντα τοῦ Βιττωρος Οδυκώ εἰς τὸ Λονδίνον.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ Η ΕΓΓΕΙΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ὑπὸ Αντ. Θ. Σπηλιωτούλου. — Αθηναϊκή τυπογραφεία τοῦ Κράτους, 1903.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1901, 1902 ΚΑΙ 1903. Αθηναϊκή τυπογραφεία τοῦ Σακελλαρίου.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ὑπὸ Αδόλφου Γάσταρη μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ Αγγέλου Βλάχου. Τόμος Δεύτερος. Η Ιταλικὴ Λογοτεχνία τῶν χρόνων τῆς Ἀναγεννήσεως Τεύχος Δ'. — Βιβλιοθήκη Μαρασλή, ἀρ. 213. — Εν 'Αθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1903.

Ο ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ οἱ Ρώς καὶ δη Πατριάρχης Φώτιος ὑπὸ Α. Παπαδοπούλου - Κεραμέως. Βιβλιοθήκη Μαρασλή (Παραστήμα ἀρ. 14) ἀρ. 214. Εν 'Αθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1903.

ΑΡΑΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Δράματικῆς Σχολῆς. — Εκδοσις τοῦ ἐν Αθήναις Ωδείου. — Εν 'Αθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1903.

LA MACÉDOINE et les réformes. Memoire du Syllogue Macédonien d'Athènes. Athènes Imprimerie P. D. Sakellarios 1903.

MAURICE DONNAY par Roger Le Brun. — Biographie illustrée de portraits, dessins autographes. — Paris 1903, Bibliothèque Internationale d'édition 9 Rue des Beaux-Arts.